

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISIYLA GİRİŞİMCİ -YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE
BAĞLAMINDA BİR TIP FAKÜLTESİNİN İNCELENMESİ

Özlem BAŞOĞLU ÖNER

DANIŞMAN
Prof. Dr. Elife KILIÇ

Yükseköğretim Yönetimi Anabilim Dalı

Yükseköğretim Yönetimi, Tezli Yüksek Lisans Programı

Şubat, 2024

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISIYLA GİRİŞİMCİ -YENİLİKÇİ
ÜNİVERSİTE BAĞLAMINDA BİR TIP FAKÜLTESİNİN
İNCELENMESİ

Özlem BAŞOĞLU ÖNER

DANIŞMAN
Prof. Dr. Elife KILIÇ

Yükseköğretim Yönetimi Anabilim Dalı

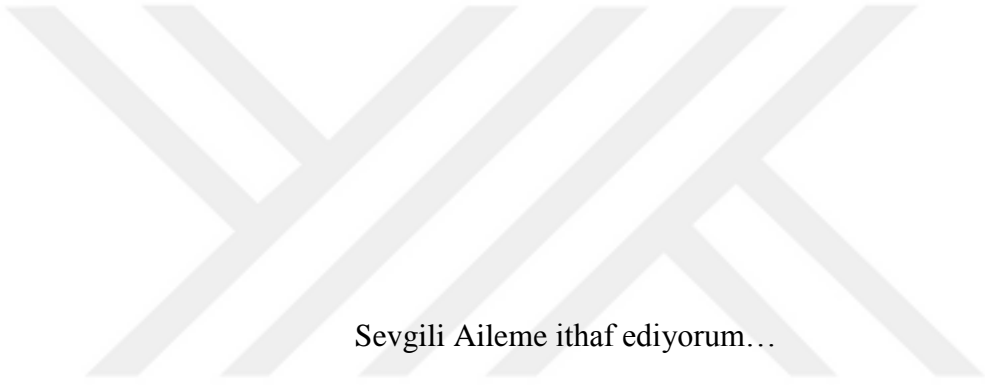
Yükseköğretim Yönetimi, Tezli Yüksek Lisans Programı

Şubat, 2024

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve bilimsel etik kuralları içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını ve her türlü hukuki sorumluluğu aldığımı kabul ederim.

Özlem BAŞOĞLU ÖNER

Sevgili Aileme ithaf ediyorum...

BÜTÇE DESTEKLERİ

**" ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISIYLA GİRİŞİMCİ -YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE
BAĞLAMINDA BİR TIP FAKÜLTESİNİN İNCELENMESİ "**

Bu tez çalışması için herhangi bir kurumdan bütçe desteği alınmamıştır.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ KABUL VE ONAYI.....	iii
BEYAN	iv
BÜTÇE DESTEKLERİ	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİL LİSTESİ	x
TABLO LİSTESİ.....	xi
SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ.....	xii
ÖZET	xiii
ABSTRACT.....	xiv
1.GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	2
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI	3
1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3
1.7. TANIMLAR.....	3
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	4
2.1.ÜNİVERSİTE KAVRAMI.....	4
2.2.ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE DEĞİŞİMİ.....	5
2.2.1 Birinci Nesil Üniversiteler: Eğitim Üniversiteleri.....	6
2.2.2 İkinci Nesil Üniversiteler: Araştırma Üniversiteleri.....	6
2.2.3 Üçüncü Nesil Üniversiteler: Girişimci Üniversiteler.....	7
2.2.4 Dördüncü Nesil Üniversiteler: Tematik Üniversiteler.....	7
2.3. GİRİŞİMCİ - YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE	8
2.3.1 GYÜ Kavramı.....	8
2.3.2 Etzkowitz'in Girişimci Üniversite Modeli.....	8
2.3.3 Wisseman'ın Üçüncü Nesil Üniversite Modeli.....	9
2.3.4 Guerrero ve Urbaro'nun GYÜ Modeli.....	10
2.3.5 Goddard'ın Toplum Etkileşimli Üniversite Modeli.....	11
2.3.6 Dublin Teknik Üniversitesi Modeli.....	11
2.4. GYÜ' NİN ÖZELLİKLERİ.....	12
2.5. TIP VE TIP EĞİTİMİ.....	14
2.5.1 Tıp Kavramı.....	14
2.5.2 Tarihsel Açından Hekimlik ve Tıp Eğitimi.....	14
2.5.3 Dünya'da Tıp Eğitimi.....	15
2.5.4 Türkiye'de Tıp Eğitimi.....	17
2.5.5 Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi.....	19

3. YÖNTEM.....	20
3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ	20
3.2.ÇALIŞMA GRUBU	20
3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	21
3.4.VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	21
4.BULGULAR.....	23
4.1.GİRİŞİMCİ YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE TEMASI.....	24
4.1.1.AR-GE Yetkinliği Olan Kategorisi.....	24
4.1.2 Bilgiyi Ticarileştiren Kategorisi.....	24
4.1.3 Geliştiren Kategorisi.....	25
4.1.4 Rekabet Eden Kategorisi.....	25
4.1.5 Sorunlara Çözüm Getiren.....	25
4.2 GİRİŞİMCİ YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE ÖZELLİKLERİ TEMASI.....	26
4.2.1 GYÜ'nin Olumlu Özellikleri Kategorisine Ait Alt Kategoriler	26
4.2.2 GYÜ'nin Olumsuz Özellikleri Kategorisine Ait Alt Kategoriler.....	27
4.3 FARKLILIKLAR TEMASI.....	28
4.4 TIP FAKÜLTENİZ GYÜ Mİ?.....	31
4.5 TIP FAKÜLTESİNDEN BEKLENTİLER TEMASI.....	32
4.6. KAZANIMLAR TEMASI	34
4.7. GYÜ' NİN TIP FAKÜLTESİNE KATKISI TEMASI.....	36
4.8. GYÜ'NİN AKADEMİK ALANA KATKILAR TEMASI.....	38
4.9 ÖRGÜTSEL YAPI VE SÜREÇLERDEKİ DEĞİŞİKLİKLER TEMASI.....	40
4.10 ÖNERİLER TEMASI.....	43
5.TARTIŞMA.....	45
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	55
6.1 ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ ÖNERİLER.....	56
6.2 ARAŞTIRMACILARA ÖNERİLER.....	56
KAYNAKLAR.....	57
EKLER.....	63
Ek-1.....	63
Ek-2.....	66
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI.....	68
ETİK KURUL İZİN YAZISI.....	69
ÖZGEÇMİŞ.....	72

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1	Wissema'nın Üçüncü Nesil Üniversite Sekizgeni (Wissema,2014:58).....	10
Şekil 2.2	Girişimci - Yenilikçi Üniversite Kavramsal Modeli (Guerrero ve Urbano, 2010).11	
Şekil 4.1:	Öğrenci Bakış Açısıyla Girişimci Yenilikçi Üniversite Genel Temalar.....	23
Şekil 4.2:	GYÜ Teması ve Kategorileri.....	24
Şekil 4.3:	GYÜ'nin Özellikleri İle İlgili Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler.....	26
Şekil 4.4:	GYÜ ile Klasik Tıp Fakültesi Arasındaki Farklılıklarla İlgili Görüşlere ait Tema ve Kategoriler.....	28
Şekil 4.5:	Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültesinin GYÜ Olarak Tanınabilmesine İlişkin Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler.....	31
Şekil 4.6:	Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültelerinden, Girişimcilik Bakış Açısıyla Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Ait Tema ve Kategoriler.....	32
Şekil 4.7:	Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültelerinden, Girişimcilik Bakış Açısıyla Hangi Kazanımlarla Mezun Olmak İstediklerine İlişkin Tema ve Kategoriler.....	34
Şekil 4.8:	GYÜ Yaklaşımının Tıp Fakültesine Katkısı Teması ve Kategorileri.....	36
Şekil 4.9:	GYÜ Yaklaşımının Akademik Alana Katkılar Teması Kategorileri.....	38
Şekil 4.10:	Örgütsel Yapı ve Süreçlerdeki Değişiklikler Teması ve Kategorileri.....	40
Şekil 4.11:	Öneriler Teması ve Kategorileri.....	43

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 2.1: Organizasyon İlkeleri ve Organizasyonel Tasarıma Etkileri.....	12
Tablo 3.1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler.....	21

SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ

Kısaltmalar	Açıklama
GYÜ	: Girişimci-Yenilikçi Üniversite
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
UÇEP	: Ulusal Çekirdek Eğitim Programı

ÖZET

[YÜKSEK LİSANS TEZİ]

[ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISIYLA GİRİŞİMCİ -YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE BAĞLAMINDA
BİR TIP FAKÜLTESİNİN İNCELENMESİ]

[Özlem BAŞOĞLU ÖNER]

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yükseköğretim Yönetimi Anabilim Dalı

Yükseköğretim Yönetimi, Tezli Yüksek Lisans Programı

[Danışman: Prof. Dr. Elife KILIÇ]

[Üniversiteler toplumsal çevrenin bilimsel, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimi için kritik bir öneme sahiptir. Toplumsal gelişme için yeni fikir ve bilgiyi üreten eğitilmiş insan gücüne ihtiyaç olduğu kadar oluşan fikir ve bilginin hayata geçirilmesi için yeni nesile girişimcilik niteliklerinin kazandırılmasıdır. Bu gerekliliğin sonucunda son elli yılda girişimci-yenilikçi üniversite modeli ele alınmaktadır. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak girişimci yenilikçi üniversite modeli algısı, olumlu ve olumsuz yanları, diğer üniversitelerden farklı yönlerini, öğrencilerine nasıl katkı sunabileceğini; girişimci-yenilikçi üniversitelerin yaygınlaştırılması için ihtiyaç duyulan değişiklik ve düzenlemelere belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışma nitel araştırma yöntemi ve temel betimleyici desende tasarlanmıştır. Çalışma grubunu Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri oluşturdu. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanıldı. Veri analizi içerik analizi yöntemi ile yapıldı.

Tıp fakültesi öğrencileri tarafından Girişimci-Yenilikçi Üniversite modelinin, AR-GE yetkinliği olan, bilimsel araştırmalar için kaynak sağlama kapasitesine sahip, öğrencilerin bilgi becerilerini artıran, rekabetçi zihniyeti geliştiren, topluma faydalı olmayı hedefleyen kurumlar olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği hizmet sunucu, karar verici, iletişimci, toplum lideri, yönetici hekim yetiştirme hedeflerine ulaşılabilmesi için Girişimci-Yenilikçi Üniversite yaklaşımlarını benimseyen tıp fakültelerine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.]

Şubat 2024 , [87] sayfa.

Anahtar kelimeler: [Girişimci – Yenilikçi Üniversite , Tıp fakültesi, Üniversite Modeller]

ABSTRACT

M.Sc. THESIS

**INVESTIGATION OF A MEDICAL FACULTY IN THE CONTEXT OF AN
ENTREPRENEURIAL INNOVATIVE UNIVERSITY FROM THE PERSPECTIVE OF ITS
STUDENTS**

Özlem BAŞOĞLU ÖNER

İstanbul University-Cerrahpaşa

Institute of Graduate Studies

Department of Educational Sciences

Higher Education Management, Thesis Master's Program

Supervisor : Prof. Dr. Elife KILIÇ

Universities are of critical importance for the scientific, technological, economic and cultural development of the social environment. There is a need for educated manpower that produces new ideas and knowledge for social development, and it is necessary to equip the new generation with entrepreneurial qualities in order to put the ideas and knowledge into practice. As a result of this requirement, the entrepreneurial-innovative university model has been discussed in the last fifty years. In this study, based on the opinions of medical faculty students, the perception of the entrepreneurial and innovative university model, its positive and negative aspects, its differences from other universities, and how it can contribute to its students; It also aims to determine what changes and regulations are needed to popularize entrepreneurial-innovative universities.

The study was designed with qualitative research method and basic descriptive design. The study group was formed by the students of Altınbaş University Faculty of Medicine. A semi-structured interview form was used as data collection tool. Data analysis was done using the content analysis method.

It is understood that The Entrepreneurial-Innovative university model is perceived as institutions that have R&D competence, have the capacity to provide resources for scientific research, increase students' knowledge skills, have faculty members and students with a competitive mentality, and aim to be beneficial to society by the students.

It is thought that in order to achieve the goals of training service providers, decision makers, communicators, community leaders, and manager physicians recommended by the World Health Organization there is a need for medical faculties that adopt Entrepreneurial-Innovative University approaches

February 2024, 87 pages.

Keywords: Entrepreneurial – Innovative University, Faculty of Medicine, University Models, Higher Education

1. GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğinde Türk yükseköğretim sisteminde önemli ölçüde niceliksel gelişim sağlanmıştır. Ancak nitel gelişim aynı paralellikte gerçekleşmemiştir. Tatık (2017), yükseköğretim sisteminin gittikçe karmaşıklaşan ve büyüyen yapısı dikkate alınarak yeniden yapılandırılması gerektiğini belirtmiştir. Sürekli yeni üniversitelerin açılmasına karşın öğrenci sayıları da artmaktadır. Bunun sonucunda üniversiteler sadece öğretim görevi gören bir kuruma dönüşmektedir (Underdal, 2010).

Türkiye’de niteliksel gelişimin yanı sıra, yükseköğretime ayrılan kaynakların önemli bölümü yeni üniversiteler açmaya, öğretim hizmeti vermeye ayrılmakta ve bu yüzden bilimsel yayın yapma ve teknoloji geliştirme, araştırma yapma, atıf alma, patent tescili olarak sıralanabilecek üniversiteden beklenen faaliyetler arka planda kalmaktadır (Çetinsaya, 2014).

Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının niceliksel gelişimleri ile nitel açıdan gelişimleri de incelendiğinde dikkat çekici verilerin varlığı da görülmektedir. Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) 2014 yılında Türkiye’de nüfusuna göre patent tescil oranının çok düşük olan ülkelerden olduğunu gösteren verilerini yayınladı. Sadece 2011 yılında Japonya’da alınan patent sayısı 13705, Almanya’da 4982, Fransa’da 2053 iken, 1999 – 2011 yılları arasında Türkiye’de tescil edilen toplam patent sayısı 153’dür. Ayrıca alanyazın incelendiğinde kitlesel eğitim üniversitelerinin; inovasyon, değişim, yenileşme, esneklik kabiliyetlerinin yetersizliği sıklıkla vurgulandığı görülmektedir. Bu duruma ek olarak ağır işleyen bürokrasiye sahip yönetim biçimi nedeniyle küresel gelişmelerin yaşandığı, meslektaş yönetiminden profesyonel yönetime geçiş, kalite güvencesinin sağlanması, uluslararasılaşma, öğrenci - öğretim elemanı hareketliliği alanlarında birçok ülkenin gerisinde kalınmıştır (Yielder ve Codling, 2004; Soyer, Özdemir ve Aypay, 2015). Esneklikten uzak hiyerarşik yapılanmaya sahip bu yönetim şekli ayrıca farklı paydaşların katılımlarını sınırlandırıp bu paydaşların kendi alanlarından sağlayabilecekleri katkılardan üniversite ortamının mahrum kalmasına yol açmıştır (Saint, 2009). Bunların neticesinde üniversitelerimizin lisansüstü öğretim yapma ve öğretim elemanı yetiştirme görevini beklenen kadar yerine getiremedikleri (Çetinsaya, 2014) belirtilmektedir.

2000’li yılların başından itibaren Türkiye’de üreten, yenilikçi ve proaktif üniversite modellerinin önemi üzerinde durulmaya başlanmıştır(Odabaşı, 2006; Çetin, 2007; Kavili ve Arap, 2010; Sakınç ve Aybarç, 2012,;Erkut, 2014). Girişimci -Yenilikçi Üniversite (GYÜ) modeli ihtiyaç duyulan nitel gelişime katkıda bulunabilecek bir yaklaşım olmakla birlikte bu konuda alanyazında sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. GYÜ modelini konu alan ulusal araştırma bulguları sınırlıdır. (Yıldırım ve Aşkun, 2012; Ökmen ve Bal, 2013). GYÜ modeli konulu çalışmalardan edinilecek bilgilerin, öncelikle gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere girişimciliğin sosyal ve ekonomik gelişmeyi destekleyici birer unsur olarak kullanılmasında karar vericilere katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir (Yıldırım ve Aşkun, 2012).

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Bir yükseköğretim kurumunun öğrenci görüşlerine dayalı olarak GYÜ modeli algısı, olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

Alt Problemler

1. GYÜ modelini uygulayan üniversitenin öğrenci görüşlerine dayalı olarak GYÜ modeli algısı nedir?
2. GYÜ modelini uygulayan üniversitenin öğrenci görüşlerine dayalı olarak GYÜ modelinin olumlu yanları nelerdir?
3. GYÜ modelini uygulayan üniversitenin öğrenci görüşlerine dayalı olarak GYÜ modelinin olumsuz yanları nelerdir?
4. GYÜ modelini uygulayan bir üniversitenin GYÜ modeli uygulamayan diğer üniversitelerden ayrılan yönlerinin nelerdir?
5. GYÜ modelini uygulayan yüksek öğretim kurumunun öğrencilerine mezuniyet öncesi ve sonrasında nasıl katkıları olabilir?

1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma ile bir yükseköğretim kurumunun öğrenci görüşlerine dayalı olarak GYÜ modeli algısı, olumlu ve olumsuz yanları, diğer üniversitelerden ayrılan yönlerinin neler olduğunu, bu modeli benimseyen yüksek öğretim kurumunun öğrencilerine mezuniyet öncesi ve sonrasında nasıl katkı sunabileceğini; ayrıca genelde Türk yükseköğretim sisteminde, özelde Tıp fakültelerinde GYÜ yaygınlaştırılması için hangi alanlarda değişikliklere ve düzenlemelere ihtiyaç olduğunu belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Üniversiteler içinde buldukları toplumsal çevrenin bilimsel, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimi için kritik bir öneme sahiptir. Üniversitelerin görevleri; eğitim vermek, araştırma ve bilimsel çalışmalar yapmak, toplumun hizmeti için çalışmanın yanında, toplumsal reformların güçlü bir bileşeni olmak, paydaşları ile işbirliği yapmak, disiplinler arası çalışmalara ortam oluşturmak, toplumsal ve sosyal yapının gelişmesini sağlamak olarak sıralanabilir. Yirmi birinci yy. koşullarında ulusal ve uluslararası alanda toplumsal gelişme için yeni fikir ve bilgiyi üreten eğitilmiş insan gücüne ihtiyaç olduğu kadar oluşan fikir ve bilginin hayata geçirilmesi için yeni nesle girişimcilik niteliklerinin kazandırılması gereklidir. Bu gerekliliğin sonucu olarak son elli yıllık zaman diliminde GYÜ modeli ele alınmaktadır.

GYÜ modeli ihtiyaç duyulan nitel gelişime katkıda bulunabilecek bir yaklaşım olmakla birlikte bu konuda alanyazında sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. GYÜ modeline ilişkin yapılacak çalışmalardan elde edilecek bulguların, yükseköğretim sistemlerinin geliştirilmesinde, dönüştürülmesinde karar vericilere yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

1. Araştırmaya katılan katılımcılar, veri toplama araçlarına doğru, içten ve güvenilir yanıtlar vermişlerdir.

1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılında Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 12 öğrenci ile sınırlıdır.

2. Araştırmada katılımcıların zaman ve ulaşım sorunları nedeniyle yüz yüze görüşme sağlanamaması araştırmanın kısıtlılıkları arasındadır

1.7.TANIMLAR

Üniversite Öğrencisi: Tıp Fakültesi öğrencisi

Girişimci Yenilikçi Üniversite: Disiplinler üstü, rekabet odaklı, bilimsel araştırmaya değer veren, yaratıcılığı teşvik edildiği, kozmopolit bir yapıya sahip olan, bilgi değerini topluma aktaran yükseköğretim kurumlarıdır (Wissema, 2014),. Paydaşlarına yeni dış kaynak yaratmak için görevler veren, liderlik, planlama kurumsal yönetim gibi araçları kullanan sanayi ve iş dünyası ile yakın iş birliğinde olan üniversitelerdir (Subotzky,1999).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Tarihsel süreç içerisinde toplumsal ve yapısal değişiklikler neticesinde üniversitelerin geçirdiği evrimlerin üzerinde durulması girişimci-yenilikçi üniversite modelinin daha iyi anlaşılmasına imkan sağlayacaktır. Günümüz Türk yükseköğretim sisteminin ve tıp eğitiminin çerçevesinin çizilmesi genelde yükseköğretim sisteminde özelde tıp eğitiminde GYÜ modelinin geliştirilmesine duyulan ihtiyacın boyutlarının ve öneminin ifade edilmesini mümkün kılacaktır. Bu nedenlerle çalışmanın bu bölümünde üniversite kavramı, tarihsel süreç içinde üniversite anlayışındaki değişimler, GYÜ modelleri, Türk yükseköğretim sisteminde tıp eğitiminin ve tıp fakültelerinin güncel durumu hakkında bilgi verilmiştir

2.1 ÜNİVERSİTE KAVRAMI

Üniversite kelimesi Latince “universisus” veya “universitas” sözcüklerinden türeyip birlik, beraberlik anlamına gelmektedir. “Universitas” terimi yükseköğretim kurumlarının öğrencileri için kullanılmakta ve özellikle farklı uluslardan öğrencileri de kapsamaktadır. “Studium Generale” ifadesinin günümüzdeki üniversite tanımına daha uygun olup “Universitas” kavramını da içine aldığı söylenebilir (Rukancı ve Anameriç, 2004). Tüzel kimliklerinin ortaya çıkmasıyla, bu sözcük “amaç ve çıkar ortaklığı yapan kişilerden oluşan topluluk anlamına” dönüştürülmüştür (Stella, 2016).

Yüksek Öğretim Kanununda yer alan tanımlamaya göre üniversite; bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim – öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan yüksek öğretim kurumudur (2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu 3. Madde d bendi). Öncesinde yer alan ilk ve ortaöğretim kurumlarından farklı olarak üniversitelerde öğretimin ileri aşamaları gerçekleştirilmektedir ve üniversiteler tüzel oluşuma sahiptir.

Üniversitelerin görevleri ve önemi bu tanımlamanın çok ötesindedir. Şimşek ve Adıgüzel (2012) yukarıda belirtilenlere ek olarak üniversitelerin; toplumsal reformların güçlü bir parçası olmak, paydaşları ile iş birliği yapmak, disiplinlerarası çalışmalara ortam oluşturmak, sosyal ve toplumsal yapının gelişmesini sağlamak gibi görevlerinin olduğunu da ifade etmişlerdir.

Kuruluşlarından itibaren üniversiteler eğitsel, ideolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik rollerinin etkileşimiyle toplumlarda ilerleme sağlamanın yanında evrensel bilgi birikimine katkı sağlamaktadır (Kocatürk, 2021).

2.2 ÜNİVERSİTELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE DEĞİŞİMİ

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri toplumlar geleceği olan nesilleri, kendilerinden daha mutlu ve refah içinde yaşamlarını idame ettirebilmeleri için hangi şartlar altında hareket edebilecekleri konusunda yetiştirmeye çalışmışlardır (Erdoğan, 2017) M.Ö. 2500 yılına doğru Eski Mısır’da kütüphane, kütüphaneden sorumlu memurlar ve dolayısıyla okulların bulunduğu tahmin edilmektedir. Daha sonraki dönemlerde ise beş yaşına giren her çocuğun okula yollandığı hatta ilkokul, orta ve yükseköğretim şeklinde okul teşkilatının bulunduğu bilinmektedir. Yüksekokullar ihtisaslaşma kurumları olarak görülmekteydi (Koçer, 1980).

Antik Yunan döneminde Platon Atina’da “Academia” adını verdiği bir okul kurmuştur. “Academia” da bilgiler toplanıp işlenerek “hayat bilgeliği” öğretilmesi hedeflenmekteydi ve öğretim ücretsizdi. Modern üniversitelerin öncüsü olarak görülen bu okulda öğrenciler “iyi” olmaya ulaşmaya çalışıyordu. Bu öğrencileri yetiştiren Platon, kişilerin kendi ruhsal ve zihinsel yeteneklerini kullanarak kendilerini yenileştirmeleri gerektiğini düşüncesini savunmaktaydı. (Wolfsdorf,2015)

Toplum tarafından oluşturulan üniversiteler içinde yer aldıkları toplum ile daima etkileşim içinde olup zamanla toplum ile beraber değişime uğrarlar. Diğer bir değiş ile üniversiteler tarihsel süreç içinde toplumsal ve yapısal değişikliklerden etkilenmiştir.

Üniversitelerin geçirdiği değişimi Wissema (2014) üç aşamada tanımlamıştır;

(1) Orta Çağ üniversiteleri; Klasik teoloji ve bilim temelli felsefeye dayanan eğitim sistemini uygulardı.

(2) Humboldt tipi üniversiteler; araştırma, eğitim, öğretim ve odaklı sisteme sahipti.

(3) GYÜ; eğitim, öğretim ve araştırmanın yanında girişimciliği teşvik eden üniversite yapısına sahiptir.

Son zamanlarda bu sıralaya “Dördüncü Nesil Üniversite” kavramı eklenmiştir(Koyuncuoğlu, 2019).

2.2.1. Birinci Nesil Üniversite: Eğitim Üniversiteleri

Modern üniversite yapısının Paris (1150), Bologna (1088) ve Oxford (1167) Üniversitelerinin varisi olduğunu savunan Charle ve Verger (2005); üniversiteyi, belirli alanlarda üst düzeyde eğitim almak amacıyla bir araya gelen özerk ve örgütlü topluluk olarak nitelendirmişlerdir. Amaçları öğrenmek olan yetenekli insanların bir araya gelmesi ile oluşan bu kurumlar, zaman içinde bilginleri de kendisine çekmiş ve bu bilginler de daha çok sayıda öğrencinin katılmasını sağlamış ve böylece bir okul kurulmuştur. Paris Üniversitesi'nde başlangıçta Felsefe ve Teoloji Okulları bulunurken; Bologna Üniversitesi'nde Tıp ve Hukuk bölümleri ön plandaydı. Bologna Üniversitesi'nin öğrenciler birliği kendi hocalarını seçmekte, maaşlarını ödemekte ve eğitim-öğretim programlarını belirlemekteydi (Stella, 2016). Bologna Üniversitesi'nde rektör de öğrenciler arasından seçiliyordu ki bu gelenek 17. yüzyıla kadar devam etmiştir (Perkin,2007). Bu özellikleri ile Paris ve Bologna üniversiteleri özerklik yönünden ileriye yönelik önemli aşamalar kat etmiştir, ancak alışılmış kamu düzeninden farklı olan bu uygulamalar belirli kesimlerde rahatsızlık yaratmış ve mevcut otorite sahiplerini endişelendirmiştir. Buna karşılık olarak anarşi olarak görülebilecek durumu önlemek isteyen papalık sakıncalı bulduğu hocaları işten çıkartmak, birlikleri feshetmek ve kitapları yasaklamak gibi demokratik olmayan uygulamalar ile geliştirmekte olan üniversite özerkliğini ve aslında bilimsel özgürlüğü geciktirmiştir (Perkin, 1991).

Orta Çağ'ın sonlarında Avrupa'da yaklaşık seksen üniversitenin yer aldığı belirtilmektedir (Charle ve Verger, 2005). Kuruluş ve öğrenim esasları açısından Bologna ve Paris Üniversitelerine benzemesine rağmen bu kurumların özerklik ve akademik özgürlük gibi kaygıları taşımıyorlardı ve hem din adamı eğitimi ile ilgilenirken hem de siyasi otoritelerin beklentilerini karşılama çabası içindeydiler (Charle ve Verger, 2005). Bu üniversiteleri amacı; bilgiyi toplamak, korumak ve var olan bilgiyi aktarmak olmuştur. Diğer bir ifade ile, amaç sadece eğitimdi. Uzun yıllar devam eden bu öğrenim şekli araştırmaya kapalı, disipline dayalıydı (Yüksel, 2018).

2.2.2. İkinci Nesil Üniversite: Araştırma Üniversiteleri

Berlin Üniversitesi, Modern Üniversitelerin kuruluşunda dikkati çekmektedir. Bu kurum, üniversiteyi milletlerin varlığı ve kültürleri için temel kaynak ve güç olarak gören Humbolt tarafından 1810 'da kurulmuştur (Perkin,1997). Kurulduğu döneme göre yenilikçi uygulamaları ve yapısı ile Berlin Üniversitesi'nin modern araştırma üniversitesinin ilk modeli olduğu düşünülebilir. Alan uzmanlığı ve öğretimin araştırma ile birleştirilmesi gibi uygulamalar

birçok bilimsel gelişmenin önünü açmış ve Almanya yüksek öğretimde en başarılı ülkelerden biri olmuştur. Humboldt modeli olarak adlandırılan yeni üniversite modeli Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya gibi dünyanın birçok ülkesinde benimsenmiş ve yaygınlık kazanmıştır (Bahti,1987).

Humboldt modeli yükseköğretim sisteminin ana ilkeleri şöyle sıralanabilir; (Sertlek, 1997; Bozkurt, 1998): (1) Üniversite, eğitim ve öğretimin araştırma çalışmaları ile bütünlük içerisinde yürütüldüğü bir kurumdur. (2) Üniversitenin, teknik ve mesleki yüksekokullardan farklı olarak, ana işlevi bir meslek gözetmeksizin eğitim-öğretim ve araştırma yapmasıdır. (3) Üniversite, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin çalışmalarını özgür ve baskı altında kalmadan yürüttüğü bir kurumdur. Devlet öğretim üyelerini görevlendirir ve maaşlarını öder. Aynı zamanda çalışmalar için gereken özgür bir ortam oluşturur. (Arap,2010).

2.2.3 Üçüncü Nesil Üniversite: Girişimci Üniversiteler

Tarihsel süreç içerisinde değişen dünya ve meydana gelen yeni gelişmeler ikinci kuşak üniversitelerin yetersiz kalmasına yol açmıştır. Bunların sonucu olarak ABD’de üçüncü kuşak üniversiteler ortaya çıkmıştır. Bu üniversiteler çok sayıda paydaşı ve araştırma merkezi olan bir ağ üniversitesi özelliğindedir. Yeni modelin temel özelliklerinden olan üniversitelerin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin parçası olmasının yanında, bilginin kullanılmasında da aktif rol oynaması ve bu yolla değer üretimine katkıda bulunması amaçlanmaktadır (Saklı ve Akdoğan Akbulut, 2017). Bahsi geçen üniversiteler, elde edilen bilgiden kazanç sağlanması diğer bir ifade ile bilginin ticarileştirilmesi ve yeni örgüt yapılarının oluşturulması yoluyla, daha fazla donanımlı öğrenci ve akademisyen toplamayı hedefleyen pazarlama uygulamaları ve yeni finansman modellerini geliştirmektedirler (Wissema, 2014). Üniversite bünyesinde oluşturulan teknoparklar içinde teknogirişimciler ve özel işletmelerin teknik temelli bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesinin desteklenmesi üçüncü nesil üniversitelerin fark yaratan niteliklerindedir (Koyuncuoğlu, 2021).

2.2.4 Dördüncü Nesil Üniversite: Tematik Üniversite

Birinci nesil, ikinci nesil ve üçüncü nesil üniversitelerin yanı sıra yeni bir tanım ortaya atılmıştır. Dördüncü nesil üniversitedir. Dördüncü nesil üniversite tematik üniversite olarak kabul edilmektedir. Tematik üniversite olgusu henüz çok yeni bir kavramdır. Pawloski (2009) üniversitelerin gelecekte daha dikkatli “stratejik yaklaşımlar” ile “çevreyi proaktif biçimde şekillendirme” konusunda farklılaşacaklarını ifade etmektedir.

2.3 GİRİŞİMCİ - YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE

Çalışmanın bu bölümünde GYÜ, özellikleri ve bu konuda geliştirilmiş modeller güncel literatür ışığında ele alınmıştır.

2.3.1 GYÜ Kavramı

GYÜ kavramı ilk olarak Burton R. Clark (1998) ortaya atmıştır. Önceleri akademisyenlerin “girişimci” terimi ile “daha fazla kar sağlama hedefli saldırgan bireysel girişimcileri” bağdaştırdıkları için “girişimci üniversite” teriminden kaçınıp “yenilikçi üniversiteler” terimini kullanmayı tercih etmiştir. Clark (1998) bu iki kelimenin de önemli oranda eş anlama geldiğini belirtirken, yaşadıkları dönem içinde lider konumunda olan üniversitelerin yapısal dönüşüm gerçekleştirmeleri gerektiğinden bahsetmektedir.

Genel anlamda girişimci üniversite ekonomik ve sosyal kullanım için bilgi üreten üniversite olarak tanımlanmaktadır (Etzkowitz, 2003). Diğer bir ifade girişimci üniversitenin en temel niteliği, ekonomik ve sosyal gelişme ve yenileşmeye katkı sağlaması, olarak görülmektedir (Etzkowitz ve Zhou, 2008). Chrisman (1995) tarafından “Öğretim üyeleri, öğrenciler ve alanında uzman kişiler ile birlikte yeni şirketler kuran ve kurulmasına liderlik eden üniversite”; Subotzky (1999) tarafından “Paydaşlarına yeni dış kaynak yaratmak için görevler veren, liderlik, planlama kurumsal yönetim gibi araçları kullanan sanayi ve iş dünyası ile yakın iş birliğinde olan üniversiteler olarak tanımlamalar yapılmıştır.

2.3.2 Etzkowitz’in Geliştirdiği Girişimci Üniversite Modeli

Amerika Birleşik Devletleri (ABD), 1862 tarihinde ülkenin tarım ve hayvancılık sorununu çözebilmek, kendi kendine yetebilir nitelik kazandırmak için “Morill Act” adlı yasayı çıkartmıştır. Bu yasanın amacı, arazisi devlet tarafından verilen üniversitelerde geniş tarım alanları kurarak tarımda verimliliğin sağlanmasıydı. Cornell ve MIT üniversiteleri bu yasanın çıkmasında sonra kurulmuş ve İkinci Dünya Savaşından sonra ABD’ye sığınan birçok Alman bilim adamını bünyesine almıştır. Tüm bunlar sayesinde Humboldt modelinin Amerika’ya taşınma süreci hız kazanmış ve yeni eğitim modelinin ilk adımları atılmıştı (Coşkun, 2018). Diğer bir önemli adım da 1980 yılında çıkartılan “Bayh-Dole Act” yasasıdır. Bu yasa ile bilimsel araştırmalar ile alanına değer katan öğretim görevlilerine ve araştırmacılara lisans ve patent alma hakkı tanınmış ve bu şekilde bilim insanlarının çalışmaları teşvik edilmiştir (Coşkun, 2018). Sonuç olarak Amerika üniversite sisteminde patlama niteliğinde araştırma ve patent artışı yaşanmıştır (Powers, 2004). Bu gelişmeler sırasında günümüzde başta teknoloji

olmak üzere kültür, sinema gibi çok sayıda alanda ilham kaynağı olan “Silikon Vadisi” ortaya çıkmıştır. Henry Etzkowitz 1998 yılında bölgesel ekonomik kalkınmada üniversitelerin etkin rolünü konu alan çalışmasında akademisyen olarak çalıştığı MIT ve Stanford üniversitelerini örnek gösterirken “üçlü sarmal” ve “girişimci üniversite” kavramları alanyazında ilk kez kullanılmıştır. Böylece üniversitenin eğitim ve araştırma misyonunun yanına “üniversite-kamu-sanayi iş birliği” yaklaşımı ile “araştırmayı ticarileştirme” misyonunun eklenmesiyle girişimci üniversite kavramı ana çerçevesine kavuşmuştur (Coşkun, 2018; Koyuncuoğlu, 2021).

Etzkowitz, *Girişimci üniversite* kavramı kapsamında *Üçlü Helezon* yaklaşımını geliştirmiştir. Bu yaklaşımın merkezinde Üniversite-Sanayi-Devlet iş birliği yer almaktadır. Girişimci üniversite, teknoloji transferini, şirket kurmayı ve bölgesel kalkınmaya destek vermeyi akademik görevleri arasında gören üniversitelerdir (Etzkowitz, 2013). Görev olarak adlandırılan bu işlevleri eğitim ve araştırma görevleri ile bir araya getirir ve bu gelişimi üç aşamada gerçekleştirir:

İlk aşamada üniversiteler, stratejik bir yaklaşımla kendi geleceklerini belirleme örgütsel yapılanmaları konularında harekete geçebilme yeteneğine kavuşmaları gereklidir. Üniversiteler, önceliklerini, gelir kaynaklarını, uzmanlaşma alanlarını belirleme imkanı oluşturmaya ve kullanmaya çalışır. Diğer bir ifade ile bu alanlarda özerkleşme çabasına girer. Tüm bunları gerçekleştirebilmek için de stratejik akıl yürütme becerisine sahip, ileri görüşlü, donanımlı akademik kadroya ihtiyaç vardır.

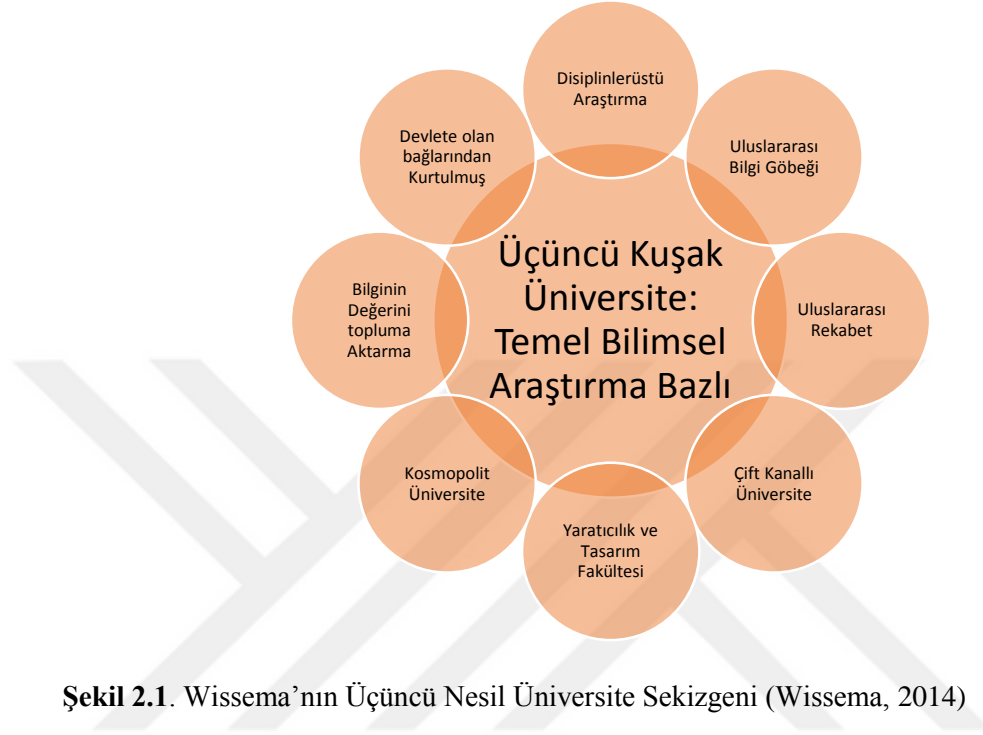
İkinci aşama, fakültenin, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin çalışmaları sonucunda elde edilen bilginin ticarileştirilmesidir. Edinilen bilgiler ile geliştirilen teknoloji şirketlerle yapılan sözleşmeler aracılığı ile aktarılır. Bu sayede teknoloji geliştirme faaliyetleri ile özkaynaklar kullanılarak yeni kaynaklar sağlanmış olur (Saklı ve Akdoğan Akbulut, 2017).

Üçüncü aşamada, üniversitelerin aktif rol alarak sanayi ve devlet aktörleri ile iş birlikleri kurmasıyla içinde bulunduğu bölgede yenilikçilik kapasitesini artıran çalışmalarda bulunması beklenir. Bölgesel kalkınmada yenilikçiliğin desteklenmesinde geliştirilmesinde girişimci üniversiteler stratejik bir unsur olarak görülmektedir (Koyuncuoğlu,2021).

2.3.3 Wissema'nın Üçüncü Nesil Üniversite Modeli

Wissema (2014), ikinci nesil üniversitelerdeki çözülmeyi görüp üçüncü nesil üniversitelere doğru bir gidişatın başladığını öne sürmektedir. Wissema'nın üçüncü nesil üniversite modeline göre, üniversiteler disiplinler üstü, içinde uluslararası bilgi tekerleği barındıran, rekabet odaklı, bilimsel araştırmaya değer veren, iki kanallı eğitim sistemini

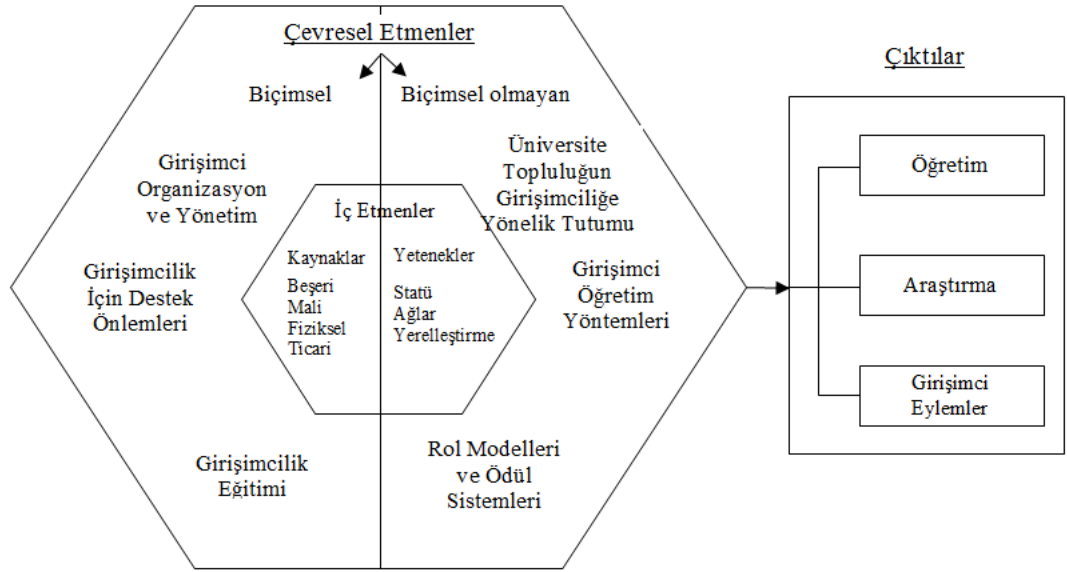
uygulayan, yaratıcılığı teşvik edildiği, kozmopolit bir yapıya sahip olan, bilgi değerini topluma aktaran ve devlet ile bağlarından kurtulmuş olan yükseköğretim kurumlarıdır.

Şekil 2.1. Wissema'nın Üçüncü Nesil Üniversite Sekizgeni (Wissema, 2014)

2.3.4 Guerrero ve Urbano'nun GYÜ Modeli

Guerrero ve Urbano (2010)'nun geliştirdikleri kavramsal yeni GYÜ modelinde iç ve dış etkenler öğretim, araştırma ve girişimcilik faaliyetleri ile şekillenmektedir. Bu modelde girişimcilik destek faaliyetleri kapsamında girişimcilik eğitimi önemli yer tutarken, girişimciliğin uygulamaya geçirilmesinde teknoloji transfer ofisi veya kuluçka olarak adlandırılabilen yeni şirketin kurulması ve üniversitenin girişimci ekosistemini oluşturan unsurlarla etkileşimini sağlayan yapılar GYÜ'nin oluşumunu sağlamaktadır (Bardak, 2016).

Şekil 2.2 GYÜ Kavramsal Modeli (Guerrero ve Urbano, 2010)

2.3.5 Goddard'ın Toplum Etkileşimli Üniversite Modeli

Goddard ve Vallance (2013) eğitim, araştırma, bölgesel sosyo-ekonomik ve toplumsal etkileşim faaliyetleri olarak sıralanan dört ana alanda üniversitelerin katkı sağlayabileceğini ve bu alanların üzerinde durulması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu model ile üniversitelerden araştırmalar ile özel sektörün gelişimini desteklenmesi, eğitim ile bölgesel ve beşeri kaynakların ve yeteneklerin gelişimine katkı sunulması, kültürel gelişim ve yenilenme sayesinde sosyal adaletin geliştirilmesi beklenmektedir (Koyuncuoğlu, 2021).

2.3.6 Dublin Teknik Üniversitesi Modeli

Bir araştırma grubu tarafından 2015 tarihinde Dublin Teknik Üniversitesi'nde "Technological University for Dublin Modeli" (TU4D) geliştirilmiştir (Jameson ve O'Donnell,2015). TU4D ile başarılı bir girişimci üniversitenin ana özellikleri olan davranışsal (girişimcilik) ve süreç (inovasyon) esaslarının içselleştirilmesi ile toplumsal kazanç yaratabilecek üst düzey bir süreç gösterilmeye çalışılmaktadır. TU4D, girişimci ve yenilikçi personel ile paydaşların belirlediği değer üreten alt yapıyı geliştiren bir organizasyon olarak öngörülmektedir (Koyuncuoğlu, 2021).

Tablo 2.1: Organizasyon İlkeleri (Jameson ve O'Donnell, 2015)

No	İlkeler
1	Tüm personel fikir birliği olan, belirlenmiş bir vizyona katılmalı
2	-Akıl seti (yenilikçi, hızlı, esnek, imkan yaratan, duyarlı, güçlendirilmiş) -Yetenek seti (İnsan kaynakları, Destek sistemleri, finans, koordinasyon ve raporlama) -Teslimat (Esnek, yenilikçi, hassas, ön görülen riske uygun harekete geçebilen, etkileyici ve paydaşlarımızın ihtiyaçlarına uygun)
3	TU4D, ek kaynak yolları sayesinde özerkliğe sahip olma konusunda girişimcilik geliştirilmeli
4	Paydaşlarla derin ve uzun vadeli ilişkiler geliştirilmeli ve en yüksek etik uygulama ve kurumsal sosyal sorumluluk standartlarını uygulanmalı
5	Çok meşgul öğrenci tecrübesi geliştirilmeli ve sunulmalı
6	Yetki, sorumluluk, hesap verebilirlik ve şeffaflığa sahip bağlılığa dayalı organizasyon inşa edilmeli
7	Çapraz disiplin sistemleri ile güçlü bir disiplin tabanı üzerine kurulmalı
8	İçinde ve dışında organik ağların teşvik edilmeli ve geliştirilmeli
9	Harekete geçirici bir profesyonel hizmet ve alt yapı oluşturulması
10	Ulusal ve uluslararası donanımlı personel ve öğrenci geliştirmek
11	Özel girişimcilik uzmanlığının oluşturulması: -Eşgüdümlü katılım faaliyetlerini desteklemek, tanıtmak, faaliyetlerden paydaşları haberdar etmek Doğru ve zamanında iş zekası sağlayarak uygun veri kayıt, yönetim ve raporlama mekanizması geliştirmek
12	İçinde bulunan bölgenin ekonomik gelişmesi ve yenilikler sunulması için üniversitenin desteği
13	Risk toleranslı bir öğrenen organizasyon oluşturun.

2.4. GYÜ'NİN ÖZELLİKLERİ

Örgüt Yapısı: Kitlesele eğitim üniversitelerine göre girişimci üniversitelerde daha esnek ve işlevsel örgüt yapısı vardır. Erkut (2014) girişimci üniversitelerde disipliniçi anlayışının yerini disiplinlerarası ya da disiplinlerüstü anlayışa bıraktığını belirtmektedir. Rekabetin yoğun olduğu ortamlarda piyasa koşullarına daha iyi hakim olmak için girişimci üniversitelerde daha küçük, yatay ve esnek örgüt yapıları seçilmektedir (Gibb ve Hannon,2006).

Finansman: Girişimci bir üniversitede bilgi üretimi önemli olmakla birlikte üretilen bilginin ticari değer taşıması gerekmektedir (Yücebaş, 2007). Bir diğer kavramsal farkı da Tekeli (2003) girişimci üniversitede *bilim için bilim* anlayışının yerini *sorun çözmek için bilim* anlayışına bıraktığını vurgulamıştır. Tüm bunlara bağlı olarak patent alma, lisanslama, danışmanlık yapma, üniversitenin ürettiği bilginin ticarileştirilmesini sağlayacak şirketler kurma, girişimcilik eğitimi verme ve AR-GE faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için imkan yaratmak önemli hale gelmiştir.

Üniversite-Sanayi-Devlet İlişkileri: Girişimci üniversite, ticarileşme ve sermayeye dönüşme potansiyeli olan bilgi ve teknoloji üreterek kendi mali kaynaklarının bir kısmını sağlama potansiyeline sahiptir. Bu noktada GYÜ modelinde üniversite-devlet-sanayi ilişkileri farklı bir yapıdadır (OECD, 2012). Üniversite liderliğindeki bir yapıda GYÜ'ler bölgesel gelişmenin tetikleyicisidir. Devlet liderliğindeki bir üçlü sarmalda girişimci üniversiteler hali hazırdaki sanayinin güçlendirilmesi ve devlet öncülüğünde yeni sanayi alanlarının geliştirilmesi sürecine yardımcı olmaktadır. Sanayi odaklı bir sarmalda ise girişimci üniversitelerden beklenen ürün ve süreçlerin geliştirilmesinde sanayi ile iş birliği yapmalarıdır (Etkowitz ve Zhou,2008).

Uluslararasılaşma: Girişimci üniversiteler uluslararası düzeyde farklı kurum ve kuruluşlar ile stratejik ortaklıklar inşa etmek yoluyla öğretim, araştırma, bilgi-teknoloji kapasitelerini geliştirmektedirler (OECD,2012). Buna ek olarak girişimci üniversiteler, uluslararası araştırma birliktelikleri ve bilgi paylaşım ortamı kurma, öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliklerine açık olma, yurt dışı kampüsleri kurma ve çok dilli program uygulama gibi faaliyetlerde öne çıkmaktadır (Gibb, 2009).

Liderlik ve Yönetim: Girişimci üniversite modelini benimseyen bir yükseköğretim kurumunun başarıya ulaşabilmesi için rektör, dekan seviyesinde görevli üst düzey yöneticilerinin liderlik becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Girişimci üniversite yöneticilerinden beklentiler, girişimcilik kültürünün yerleştirilmesi, girişimciliğin tüm üniversite tarafından kabul gören bir değer olması, hem bireysel hem de kurumsal düzeyde girişimciliğin desteklenmesi; devlet, sanayi, sivil toplum kuruluşları, kar amacı güden kuruluşlar ve sanayi ile etkili bir iletişim ortamının ve iş birliğinin sağlanması olarak sıralanabilir (OECD,2012).

Öğretim: Girişimci üniversitenin öğretim sisteminde yenilikçi öğretim yollarını keşfetmenin ve girişimci düşünce yapısının geliştirmenin yöntemleri aranır. Müfredat iç ve dış paydaşların katkısıyla hazırlanır. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ve üniversite personelinin girişimcilik yeteneği düzenlenen kurslar programları, müfredat programını zenginleştirilmesi ile geliştirilir, ayrıca girişimciliğin deneyimlenmesi için fikir üretme, proje geliştirme yarışmaları düzenlenir. Disiplinlerarası ilişkiler ve bunun sonucunda projeler geliştirilir. Hazırlanan bu programlardan üniversite çevresi etkin şekilde haberdar edilir. Bir sonraki programlamanın yapılmasında öğrenci geri bildirimleri dikkate alınır. Öğrencilerin

geliştirdikleri girişimcilik becerileri ölçme değerlendirme sisteminde ödüllendirilir (OECD, 2012).

2.5 TIP VE TIP EĞİTİMİ

2.5.1 Tıp Kavramı

Tıp kelimesini Arapça “tıbb” kelimesinden köken almaktadır ve “hastalıkları iyileştirmek, hafifletmek veya önlemek amacıyla başvuru teknik ve bilimsel çalışmaların tümü, tababet” şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu; 2023). Tıp terimi Latince hekim anlamında olan “medicus” kelimesinden gelmektedir. Medicus’ tan türetilip “medicana” olarak isimlendirilen tıp, İngilizcede “medicine” olarak ifade edilmektedir.

2.5.2 Hekimlik ve Tıp Eğitimi Tarihi

Hekim sözcüğü, Arapçada “hakim” kelime ile aynı anlamda olup yanlışlığa yol açacak olumsuzluklarla mücadele etme görevini üstlenmiştir. Bir işin ilmini en iyi bilen kişi anlamlarında kullanılan hekimlik, hastalığı iyileştirme bilgisi olarak tanımlanabilir (Yakit, 2010).

Hekimlik, tarih öncesi çağlarda hastalıklardan koruyup kurtarma çabasını dini unsurları ve büyüçülük kullanarak gösteren kişilerden başlayıp, zanaatkara ve ardından bir bilim insanına dönüşen gelişimini devam ettirmektedir. Usta-çırak ilişkisi bu meslekte her zaman önemini korumuştur. İlk tıp eğitimciliğinde iyi bir hekim, az sayıdaki öğrenciye rehberlik ederek onları yetiştirmiş ve bireysel olarak da denetlemesini yapmıştır. Hekimliğin babası olarak kabul gören Hipokrat, öğretileri ve tıp alanındaki uygulamaları ile yüzyıllar boyunca tıbbın temellerini oluşturmuş ve tıbbi mitolojik anlayıştan kurtarmıştır (Elçin, 2010).

Günümüze gelen kadar Tıp eğitiminin geçirdiği değişimleri, ortaya çıkan problemleri ve bu problemlere getirilen çözümlerin anlaşılması doğru bir tıp eğitimi planlamasına yol göstermesi için oldukça önemlidir (Alaca,2019). İlk modern eğitim hastanesi 9. Yüzyılda Bağdat’ da açılmıştır. Bu hastanenin yanında eğitim merkezi olarak kullanılan bir kütüphanesi bulunmaktaydı. Arap dünyasının ünlü filozoflarından Al-Razi’ye göre hekimlerin teorik bilgi edinmesi hastaların yatak başında uygulama yapmaları kadar gereklidir. Eserleri çağlar boyu hekimlerin ana başvuru kaynağı haline gelmiştir. Al-Razi günümüzde halen çok büyük öneme sahip olan hastaları düzenli ziyaret etmeyi, ahlaksızlık ve kötülüklerden uzak durmayı, sırt tutmayı, hastayı iyileştirmek amacıyla tedavi uygulamayı, şefkatli ve yardımsever olmayı,

hekimlikte ustalığı, becerikliliği ve dürüstlüğü kapsayan etik kurallarını belirlemiştir (Masjedi, 2009).

Batı Dünyası'nın *Avicenna* adıyla tanıdığı 980 – 1037 yılları arasında yaşamış olan büyük bilim adamı İbni-Sina'nın beş ciltten oluşan *Al-Kanun Fi't-Tıbb* adlı eseri yaklaşık altı yüzyıl Asya ve Avrupa'nın birçok tıp okulunda temel alınmıştır (Kahya, 1995). Tıp tarihinde değerli katkılar sunan bir başka hekim de Amasya'da yaşamış olan Şerafeddin Sabuncuoğlu'dur. *Cerrahiyetü'l -Haniye* adlı eserinde duru bir Türkçe ile uygulamalarını anlatmış ve cerrahi girişim ve uygulamalar renkli resimlerle de tarif etmiştir (Uzel,1992). Sabuncuoğlu Şerafeddin'in çağdaşlarından önemli farklı hayvanlar ve hatta kendi üzerinde çeşitli deneyler yaparak bilimsel sonuçlar elde etmiş; bu deneyimleri de yazıya dökmüştür (Canda, 2005).

İlk *doktor* ünvanı 11. yy'da İtalya'da kurulan Salerno Tıp Okulundan mezun olan hekimlere verilmiş olup Napoli Krallığı'nda görev yapan tüm hekimlerin bu okuldan onay alma zorunluluğu getirilince Avrupa'da resmi tanınan ilk tıp okulu olmuştur (Elçin, 2010). 19. yüzyıl ortalarında tıp fakültesi sayısı dünya genelinde artmaya başladı ve fakültelerin programları arasında farklılıklar gözlendiği bu aşama “modern tıp” dönemi adı altında anılmaya başlandı (Kaplan, 2010). Tıp eğitiminde hastane yönetimi, klinik, cerrahi, doğum, tedavi, farmakoloji, tıbbi uygulama, geleneksel tıp dersleri ve uygulamalı dersler yer almaya başlandı (Amin ve Eng, 2012).

2.5.3 Dünyada Tıp Eğitimi

Kuzey Amerika'da 1800'lü yılların sonlarında tıp okulu sayısı 400'e ulaşmıştır. Giriş kriteri ve eğitimleri ile ilgili yasal bir düzenleme olmayan bu okullar kar amaçlı kurumlardı. Eğitim standart değildi. Bu koşullar altında 1847'de kurulan American Medical Association (AMA)'nın ana hedefi, toplumun sağlık düzeyini iyileştirecek hekimlerin yetiştirilmesi için eğitim kriterleri belirlenmiş olan ve etik kurallara uyan bir tıp bilimi geliştirmektir (Irby,2010; Şahin, 2011).

Abraham Flexner isimli bir eğitim bilimci 1908'de AMA'dan Dr. Natan Colwell ile beraber ABD ve Kanada da eğitim veren 155 tıp okulunu ziyaret etti. Ziyaret ettiği fakülteleri değerlendirmek için kullandığı temel kriterler şunlardı: Öğrenciler (nasıl ve hangi kriterler ile seçildiği, devam durumları); standart eğitim programının varlığı; öğretim görevlilerinin özellikleri (sayısı, bölümlere göre dağılımı gibi); okulun kalitesi; laboratuvar ve klinik olanakları, eğitim şekli; finans ve yönetim özellikleri.

Flexner değerlendirmelerini 346 sayfalık bir rapor haline getirmiştir. Flexner raporunun günümüzde hala geçerli olan anahtar mesajlarını Şahin ve arkadaşları (2011) aşığıdaki gibi sıralamışlardır:

- Tıp eğitimi belirlenmiş hedeflere ulaşmak doğrultusunda esneklikle planlanmalı
- Öğrenmenin entegre edilmesi ve işbirliği ile gerçekleşmesi için olanaklar yaratılmalı
- Tıp öğrencilerine araştırma ve gelişme alışkanlığı kazandırılmalı
- Öğrencilere destekleyici bir öğrenme ortamı sağlanmalıdır.

2020’li yıllara kadar halen tıp eğitimini geliştirme çabaları devam etmiştir. Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (WFME) 1988 yılında Edinburgh toplantısında *tıp eğitimin amacı tüm insanların sağlıklılık durumunu idame ettirmek için hekim yetiştirmek* olarak net olarak belirlenmiştir (WFME,1988). Ek olarak tıp eğitimi sadece hastanelerle sınırlı kalmaması, tüm sağlık kaynaklarının eğitime katılacak şekilde genişletilmesi ve öncelikle ulusal sağlık sorunlarını kapsaması, eğitim-öğretimin sürekli olması ve öğreten merkezli pasif eğitimden öğrenen merkezli aktif eğitime geçilmesi, eğitim programı ve sınavların ezberciliği değil, mesleki ve sosyal anlamda öğrenciye değer katacak şekilde düzenlenmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Öğretim elemanlarının da önemi vurgulanıp kendi dallarında uzman olmalarının yanında eğitimci olarak yetiştirilmelerinin gerektiği belirtilmiştir. Bildirgede ayrıca birçok alanda nitelikli tıp eğitiminin nasıl olması gerektiğini belirtildiği eğitim programı standartları belirlenmiştir. WFME (2003) eğitim programı standartları aşığıdaki gibi sıralanabilir:

Müfredat eğitim yöntemleri: Tıp fakültesi, sağlam öğrenme ilkelerine dayalı müfredat modellerini ve öğretim yöntemlerini tanımlamalıdır. Tanımlanan bu yöntemler ile öğrenciler öğrenim hayatlarında sorumluluk sahibi olmalarını sağlamalı ve yaşam boyu, kendi kendini öğretecek öğrenme becerileri kazandırılmalı. Müfredat modelleri disipline, sisteme, problemlere ve topluma dayalı modelleri içermelidir.

Bilimsel yöntem: Tıp Fakültesi, eğitim programı süresince analitik ve eleştirel düşünmeyi içeren kanıta dayalı tıp ilkelerini ve bilimsel yöntemleri öğretmelidir.

Temel biyomedikal bilimler: Tıp fakültesi, klinik bilimi edinme ve uygulamada temel olan bilgi, kavram ve yöntemleri anlayabilmek için biyomedikal bilimlerin katkılarını eğitim programının içine almalıdır. Biyomedikal bilimlerin eğitime entegrasyonu bilimsel, teknik gelişmelere ve toplumun sağlık ihtiyaçlarına uyarlanmalıdır.

Tıp etiği: Tıp fakültesi, davranış bilimlerinin, sosyal bilimlerin, tıp etiğinin ve tıbbi hukukun katkıları ile hazırlanmış olan eğitim programları ile öğrencilerinin klinik karar

verme yeteneği gelişmiş, etik uygulamalara hakim, etkili iletişim becerilerine sahip olarak mezun olmasına imkan sağlamalıdır.

Klinik bilimler ve beceriler: Tıp Fakóltesi, öğrencilerin hasta ile iletişim kurmasını sağlamalı ve mezun olduktan sonra bir kliniğin sorumluluğu üstlenecek yeterli bilgi ve beceriyi kazandırmalıdır. Öğrencilerin hasta ile teması erken sağlanmalı ve tüm öğrenciler hasta bakımına katılmalı.

Mevzuat yapısı, içerik ve süre: Tıp Fakóltesi, derslerin içeriğini ve sıralamasını, temel ve seçmeli içerik arasındaki dengeyi ve eğitim-öğretim programına sağlığı geliştirme, koruyucu hekimlik ve rehabilitasyonun rolünü tanımlamalıdır. Temel bilimler ve klinik bilimler eğitim-öğretim programında birleştirilmez.

Tıbbi uygulama ve sağlık bakımı sistemi bağlantısı: Eğitim programı ile mezuniyet sonrası öğrencinin içine gireceği iş hayatı, eğitim ve uygulama aşaması arasında işlevsel bağlantı sağlanmalıdır. Eğitim-öğretim programını belirleyen komisyonlar, mezunların çalışmasının beklendiği ortamdan girdi aramalı ve toplumdan gelen geri bildirimlere yanıt olarak program geliştirilmesini üstlenmelidir.

2.5.4 Türkiye’de Tıp Eğitimi

Tıp eğitimi Türkiye’de klasik medrese eğitimi şeklinde başlamıştır. Gevher Nesibe tıp Medresesi ve Hastanesi, teorik eğitimin ve hasta başı eğitimin verildiği ilk örneklerdendir (Elçin, 2010). 19. yüzyılda II. Mahmut döneminde açılan Askeri Tıp Okulu, 1838 ‘de Adliye’yi şahane adını alıp tıbbi klinikler açılmaya başlanmıştır (Demirhan, 1982). Modern tıp eğitimi alanında önemli atılımlar Cumhuriyet Döneminde de devam etmiştir. Sağlık Bakanlığı görevine 1925 yılında Dr. Refik Saydam’ın başlamasıyla sağlık hizmetlerinin sistemli bir şekilde yürütülmesine önem verilmiş, ülkenin koşullarına göre sağlık hizmetleri yapılandırılması çalışmaları ivme kazanmıştır. Hekim ihtiyacının karşılanması için öğrencilerin tıp fakólterine özendirilmesi amacıyla ücretsiz öğrenci pansiyonlarının açılması, öğrenci giderlerinin devlet tarafından karşılanması, öğrencilerin burs ile desteklenmesi gibi öğrenci destekleri verilmiştir. Bu şekilde hem fakir ailelerin çocuklarına destek sağlanmış hem de devletin hekim açığı kapatılmaya çalışılmıştır (Terzioğlu, 2002). Türkiye Cumhuriyeti’nin 10.yılında 1933 yılında Üniversite Reformu gerçekleştirildi. Aynı dönemde Hitler Almanya’sından kaçmak zorunda kalan bilim insanlarının ülkemizde görev alması ile reform hareketleri hızlandı. 1933-1945 yılları arasında 16 Alman tıp profesörüne İstanbul Üniversitesi’nde görev verildi. Hulusi Behcet, Mazhar Osman Usman, Akil Muhtar Özden gibi önemli Türk hekimleri de görev

almaya başlayınca İstanbul Tıp Fakültesi 1933 tarihinden sonrası Avrupa’da dönemin en seçkin tıp fakültelerinden biri niteliğine kavuşmuştur (Aydın, 2006).

Yabancı öğretim üyelerinin yanında Azerbaycan, Bulgaristan, İran, Mısır, gibi ülkelerden Türkiye’ye çok sayıda öğrenci gelmiştir. Tüm bu gelişmeler ışığında Alman bilim adamları Alman tıp eğitim modelini ülkemize taşımışlardır. Geleneksel tıp eğitimi olarak tanımlanan klasik eğitim yaklaşımı ile amfi derslerinden oluşan, eğitici merkezli, disiplin temelli bir eğitim programı ile modern tıp eğitiminin temelleri atılmıştır. (Terzioğlu, 2002)

Sırasıyla 1945 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi 1955 yılında kurulmuştur. Bu tıp fakültelerinde disiplin temelli tıp eğitimi modeli benimsenmiştir. Organ temelli entegre tıp eğitimi ise 1963 yılında kurulan Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde başlamıştır. Başarılı olan bu entegre sistemi takip eden yıllarda çok sayıda tıp fakültesi de benimseyip uygulamıştır (Elçin, 2010).

Dokuz Eylül Tıp Fakültesi 1996 yılında disiplin temelli eğitim modelinin benimsediği öğretmen merkezli, bilgi yüklemeye dayalı, hastane merkezli programın tam karşısı olan öğrenci merkezli, probleme dayalı, entegre, topluma dayalı, seçmelilere yer veren sistematik yenilikçi eğitim stratejileri uygulanmaya başlanmıştır (Taşkiran, 2005).

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde 1999 yılında ilk tıp eğitimi anabilim dalı kurulmuştur. Artık Türkiye’deki tıp fakülteleri eğitim sistemlerini gözden geçirmeye, olumlu ve olumsuz yönlerini, eksikliklerini, eğitim- öğretim programlarının ve mezun yeterliliklerini tartışmaya başlamışlardır. Tartışmaların doğru şekilde yönlendirilmesinde, iyileşmelerin sağlanmasında tıp eğitimi anabilim dallarının etkileri oldukça fazla olmuştur. (Elçin, 2010; Taşkiran, 2005).

Ülkemizdeki tıp eğitiminin standardizasyonu açısından en önemli adımlardan birisi de Tıp Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyi tarafından oluşturulan Ulusal ÇEP 2001 metninin yayınlanmasıdır. Ulusal ÇEP 2001 ile ilk defa toplumun ihtiyaçlarına yönelik donanımlı hekim yetiştirmek için eğitim programlarında yer alması gereken konular ve yetkinlikler standardize edilmeye çalışılmıştır (Ulusal Çekirdek Eğitim Programı,2001)

2008 yılında temel amacı; mezuniyet öncesi verilen tıp eğitim ve öğretimin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için tıp fakültelerine rehberlik etmek, gelişmelerini desteklemek, işleyişini ve sürekliliğini izlemek ve tıp eğitiminin ulusal ve uluslararası standartlar doğrultusunda yapılabilmesini sağlamak ve bu sayede ülkenin ihtiyacına uygun daha iyi hekimler yetiştirerek toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesine katkıda bulunmak olan Ulusal tıp eğitimi akreditasyon kurulu (UTEAK) kuruldu(Başer, 2017)

Türkiye’de tıp fakültesi sayısı 122 adettir. Bunlardan 37 ‘si tıp fakültesi vakıf üniversitesi bünyesinde yer alır. Güncel tıp fakültesi öğrenci sayısı 117640 ‘dir(YÖK,2023).

2.5.5 Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çalışmanın katılımcılarının öğrencisi olduğu Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi 2012 yılında faaliyete başlamıştır. Vakıf Üniversitesi bünyesinde yer alan fakültenin eğitim dili İngilizcedir. 2022-2023 öğretim yılı Yüksek Öğretim Bilgi sistemi verilerine göre toplam 70 öğretim üyesi olup bunların 28’i profesör, 12’si doçent kadrosundadır. Kayıtlı öğrenci sayısı 630 dir (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2023).

22 Ekim 2022 tarihinde Altınbaş Üniversitesi’ne Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından teknoloji geliştirme bölgesi diğer adı ile *teknopark* kurulum izni verilmiştir. Söz konusu teknoaparkda çok uluslu girişimcilerin %10, büyük boy girişimcilerin %10, küçük boy girişimcilerin %25, orta boy girişimcilerin %15 veni kurulacak işletmelerin %40 lık bir dağılıma sahip olacağı ön görülmektedir (www.teknopark.sanayi.gov.tr, Erişim tarihi: 28.9.2023)

2.5.6 Vakıf Üniversitesi

Vakıf Üniversiteleri, Türkiye Cumhuriyeti Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği 5. Maddesine göre kurulur. Vakıf Üniversiteleri gelirlerini sadece kendi üniversitesini ve mülkiyetini üniversitelere ait kurum ve kuruluşları geliştirmek amacıyla harcarlar. Vakıf üniversiteleri vakıflar tarafından kanun ile kurulmuş olan kamu tüzel kişiliğine sahip, üst düzeyde araştırma, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan, fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokul, destek, hazırlık okulu ve benzeri birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur (Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2005)

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışma ile, bir yükseköğretim kurumunun tıp fakültesi öğrenci görüşlerine dayalı olarak girişimci yenilikçi üniversite (GYÜ) modeli algısı, olumlu ve olumsuz yanları, GYÜ modeli kullanmayan diğer üniversitelerden ayrılan yönlerinin neler olduğunu, bu modeli benimseyen yüksek öğretim kurumunun öğrencilerine mezuniyet öncesi ve sonrasında nasıl katkı sunabileceğini; ayrıca genelinde Türk yükseköğretim sisteminde, özelinde Tıp fakültelerinde GYÜ' nün yaygınlaştırılması için hangi alanlarda değişikliklere ve düzenlemelere ihtiyaç olduğunu belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. *Nitel araştırma yöntemi*, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı algıları ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmanın analiz yöntemi olarak betimleyici analiz yöntemi tasarlanmıştır. Betimleyici analiz araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlendiği durum ve eylem çalışmalarında kullanılır. Betimleyici analiz yöntemi ile odak grup ile görüşmeler (yarı yapılandırılmış), doküman analizi, gözlemler yoluyla veriler toplanır. Elde edilen verilerden temalar ve örüntüler oluşturulur, karşılaştırmalı analizler yoluyla tanımlamalar ve yorumlar ortaya koyulmaya çalışılır.

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı sürecinde Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı' ndan alınan resmi izinler neticesinde çalışma grubu her sınıf düzeyinden biri kadın diğeri erkek olmak üzere not ortalamaları üç ve üzerinde olan toplam on iki öğrenci olacak şekilde belirlendi. Katılımcı öğrencilerin beşinin daha önce iş tecrübesi varken yedi öğrencinin iş tecrübesinin olmadığı belirlendi. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 3.1 de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Katılımcılara ait demografik bilgiler

Değişkenler	Kategoriler	n
Cinsiyet	Kadın	6
	Erkek	6
İş tecrübesi	Var	5
	Yok	7

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmanın başlangıcında belirlenen her katılımcı ile telefon aracılığı ile iletişim kurularak; araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra gönüllülük göstermeleri halinde e-posta aracılığı ile görüşme formu, aydınlatılmış onam formu gönderilmiştir. Katılımcıların araştırma sorularını incelemeleri için iki hafta süre verildikten sonra doldurulan formlar yine e- posta veya WhatsApp uygulaması ile araştırmacıya iletilmiştir.

Aydınlatılmış onam formunda Creswell'in (2007) belirlediği nitel araştırmalarda uyulması gerekli olan etik kurallara uyum sağlamak amacıyla kimliklerinin saklı tutulacağı, araştırma bulgularının bilimsel araştırma için kullanılacağı; istedikleri takdirde araştırma bulgularından haberdar edilecekleri belirtilmiştir.

Veri toplama aracı olarak 15 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcıların GYÜ modelinin ne olduğuna, bu modelin olumlu ve olumsuz yönlerine, *girişimci - yenilikçi bir tıp fakültesinin*, temel amacı eğitim olan bir tıp fakültesinden farklarına dair görüşleri alındı. Bununla birlikte eğitim aldıkları Tıp Fakültelerini girişimci-yenilikçi üniversite modeli perspektifinde değerlendirmeleri, fakültelerinden bu konudaki beklentilerini ifade etmeleri istendi. Fakültelerine Girişimci-yenilikçi üniversite modelini geliştirilmesi hangi alanlarda ne gibi düzenlemeler önerdikleri soruldu.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

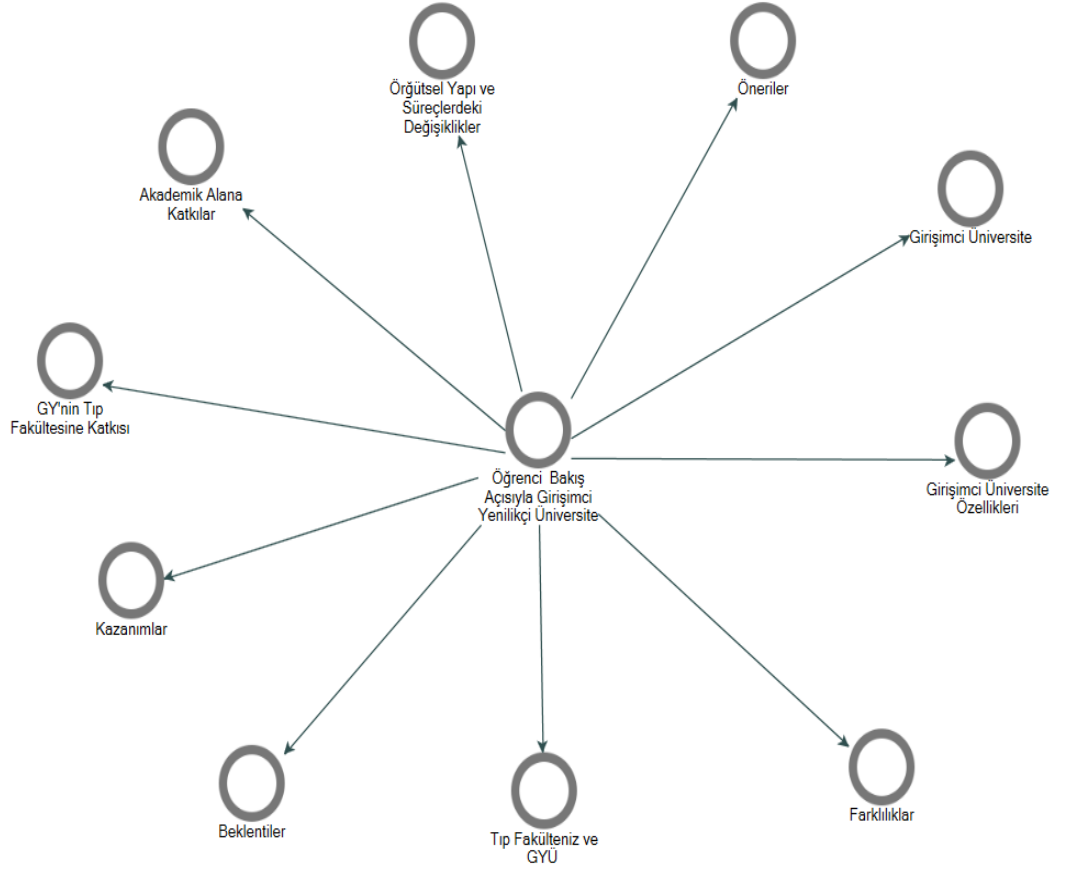
Görüşme formu aracılığı ile katılımcıların görüşlerine dair elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi seçilmiştir. İçerik analizinin en önemli aşaması görüşmelerden kodların ve kategorilerin çıkarılmasıdır. Bu amaçla tüm görüşmeler tekrar tekrar okunarak ilk aşamada en küçük anlamlı birimler diğer bir ifade ile kodlar oluşturulmuştur. İkinci aşamada ortak kodlar birleştirilerek kategoriler ve en genelde de ortak kategoriler birleştirilerek temalar oluşturulmuştur. Kodların oluşturulması ve kategoriler belirlenirken NVivo-14 isimli nitel

araştırma bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Kodlama sürecinde açık, anlaşılır, binişik olmayan kategoriler oluşturulmasına özellikle dikkat edilmiştir. Oluşturulan kodlar ve kategoriler hem araştırmacı hem de bir uzman tarafından incelenerek uygun görülmeyen bazı isimlendirilmeler değiştirilmiştir. Bu şekilde araştırmanın geçerliği ve güvenirliğine katkı sunulması amaçlanmıştır. Yine benzer şekilde bulgular sunulurken katılımcılara ait bazı görüşmelerden doğrudan alıntılar yapılmış ve bunlar da raporda sunulmuştur. Bu durum araştırmacının görüşme sonuçlarını ynlendirmediğine kanıt olarak sunulmuştur. Diğer bir ifade ile görüşme sonuçlarının geçerliği için kanıtlar raporlanmıştır.

4. BULGULAR

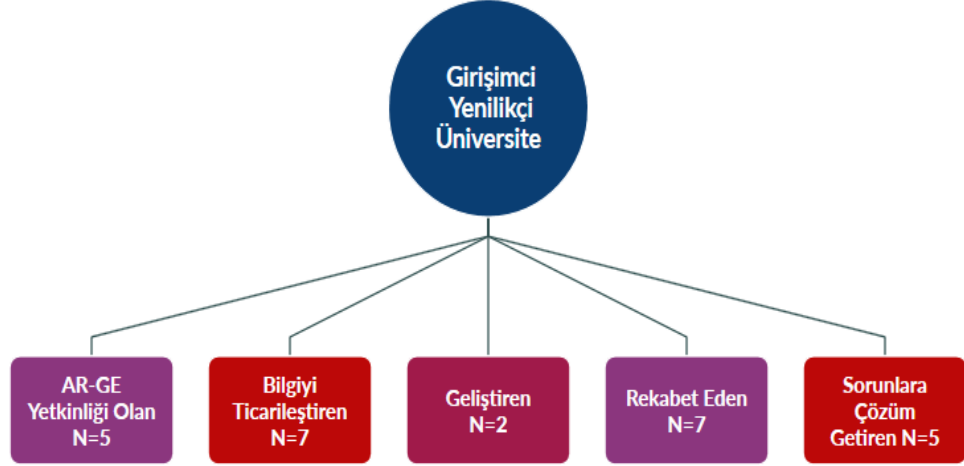
Araştırma kapsamında Tıp fakültesindeki öğrencilerin ve mezunların Girişimci Yenilikçi Üniversiteye (GYÜ) ilişkin görüşmeler gerçekleştirilmiş ve bu görüşmeler yazıya döküldükten sonra içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi sonucunda on genel tema elde edilmiştir. İçerik analizi sonucunda elde edilen genel Temalar Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 4.1: Öğrenci Bakış Açısıyla GYÜ Genel Temalar.

Şekil 4.1’de görüldüğü üzere. İçerik analizi sonucunda elde edilen on tema: *GYÜ*, *GYÜ’ nin özellikleri*, *Farklılıklar*, *Tıp Fakültesi GYÜ*, *Beklentiler*, *Kazanımlar*, *GYÜ’ nin Tıp Fakültesine katkısı*, *akademik alana katkıları*, *örgütsel yapı ve süreçlerdeki değişiklikler* ve *öneriler* şeklindedir. Aşağıda bulgular alt problemlerin sırasına göre tek tek ele alınmıştır.

4.1 GİRİŞİMCİ YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE TEMASI

Şekil 4.2: GYÜ Teması ve Kategorileri

Şekil 4.2’de görüldüğü gibi GYÜ temasının kategorileri dikkate alındığında beş kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

4.1.1 AR-GE Yetkinliği Olan Kategorisi

Katılımcıların bir üniversitenin GYÜ olabilmesi için mutlaka AR-GE yetkinliğinin yeterli düzeyde olması; araştırmaların yapılabilmesi için uygun laboratuvarların, donanımlı araştırma ekibinin, hem öğrenci hem de öğretim görevlilerinin bir arada iş birliği içerisinde çalışabilmesine olanak sunan, teşvik eden, yeniliklere açık kurum olduğuna dair görüş bildirmişlerdir (n:5). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K8: “Disiplinlerarası, içinde uluslararası bilgi tekerleği barındıran, uluslararası rekabet odaklı, çift kanallı eğitim sistemini uygulayan, yaratıcılığın teşvik edildiği, kozmopolit bir yapıya sahip olan, bilgi değerini topluma aktaran yükseköğretim kurumudur.”

4.1.2 Bilgiyi Ticarileştiren Kategorisi

GYÜ’ nin AR-GE yetkinliği olmakla birlikte elde edilen bilginin araştırma haline getirilerek ticarileştirebilmesi, araştırma ile özel sektörün gelişmesini destekleyen, devletle iş

birliği içerisinde çalışabilen, bilimsel araştırmalar için fonlar sağlama kapasitesine sahip olması gerektiği yönde görüşleri sunulmuştur(n:7). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K8: “Fakültenin, öğrenci ve öğretim üyelerinin çalışmalarını ile ortaya çıkan bilginin ticarileştirilmesi. Bu doğrultuda üniversiteler kendi teknoloji aktarım hacimlerini ortaya koyarlar, araştırmalar ile özel sektörün gelişimini desteklemek, eğitim ile bölgesel sermayenin ve yeteneklerin gelişimine katkıda bulunmak, kültürel gelişim ve yenileme ile sosyal adaletin geliştirilmesinin uygulanması.”

4.1.3 Geliştiren Kategorisi

GYÜ’ nin bilgiyi ticarileştirmeyle beraber öğrencilerin ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi becerilerini geliştiren, transfer eden yurt içi ve yurt dışı ilişkileri geliştirme potansiyeline sahip olması gerektiği ile ilgili görüşler sunulmuştur (n:2).

4.1.4 Rekabet Eden Kategorisi

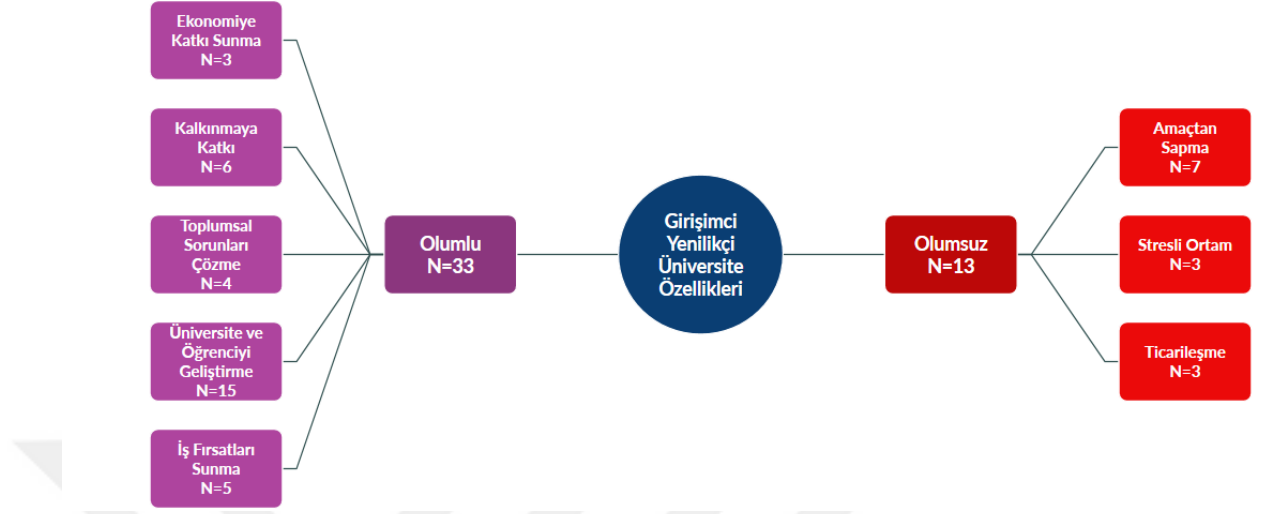
GYÜ’ nin bünyesinde çalışan hem öğretim üyeleri hem de eğitim gören öğrencilerin rekabetçi zihniyete, özgür düşünebilme becerisine sahip olması gerektiği ile beraber uluslararası rekabete açık olmayla ilgili görüşler sunulmuştur (n:7). Bu duruma ilişkin katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “girişimci bir üniversitenin öğrencileri, tüm üniversite fakültelerinde yeni iş fikirleri üretebilmelerini ve sadece yerel olarak değil, dünya çapında da rekabet edebilecek başarılı şirketler kurabilmelerini sağlayacak bir zihniyet geliştirmeyi öğrenmelidir.”

4.1.5 Sorunlara Çözüm Getiren Kategorisi

GYÜ rekabet edebilirliği ile beraber yapılan bilimsel çalışmaların toplumdaki çeşitli sorunlara bilimsel yaklaşımlarla çözüm getirmesi, topluma faydalı olmayı hedeflemesi gerektiğiyle ilgili görüşler vurgulanmıştır (n:5).

4.2 GİRİŞİMCİ YENİLİKÇİ ÜNİVERSİTE ÖZELLİKLERİ TEMASI

Şekil 4.3. GYÜ'nin Özellikleri İle İlgili Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler

Şekil 4.3'de görüldüğü gibi girişimci yenilikçi üniversite özellikleri temasının kategorileri dikkate alındığında iki kategori ve sekiz alt kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategori ve alt kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

4.2.1 GYÜ'nin Olumlu Özellikleri Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Ekonomiye Katkı Sunma

GYÜ zengin bir toplum yaratarak, ülkenin ekonomik durumunun iyileşmesine katkı sunması olumlu özelliklerindedir (n:3).

Kalkınmaya Katkı

GYÜ, yerel ve ulusal olarak ülkenin gelişimi, insanlık için olabilecek buluşların topluma kazandırılması için büyük rol oynadıklarına dair görüşler alınmıştır (N=6). Bu duruma ilişkin katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K7: ekonomik, toplumsal, kültürel veya teknolojik olarak tanımlanabileceği inovasyon yoluyla değer yaratılmasıdır, sadece ticarileşmeye odaklanmamış olması, her taraflı potansiyellerin hayata geçirmesidir.”

Toplumsal Sorunları Çözme

GYÜ, toplumdaki var olan sorunlara da çözüm üretebilmesi olumlu özelliklerindedir (N:4). Bu duruma ilişkin katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “araştırmaya dayalı olduğu için toplumda gerçekten sorun çözebilecek yenilikleri teşvik eder, yerel ve ulusal olarak ülkenin sosyal ve kültürel durumunu geliştirebilir.”

Üniversite ve Öğrenciyi Geliştirme

GYÜ modelinin hem üniversitenin gelişimine hem de öğrenci gelişimine olanak sağlayan, öğrencilerin çalışması için uygun ortam yaratan, öğrencilerin girişimci olmalarını teşvik eden, araştırmaları ticarileştirebilen, öğrencilere liderlik vasfı kazandıran bir yapıda olması bakımından katılımcılar olumlu özellikler olarak görüş bildirmişlerdir (n:15). Bu duruma ilişkin katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K6: “Eğitim bir ülkeyi ayakta tutan en önemli yapıtaşlarından biridir. Bir bireyin eğitimi ne kadar kaliteli olursa dünyaya sağlayacağı katkı o kadar fazla olacaktır. Hem bireysel hem toplumsal aydınlanmaya önayak olur, böylelikle her gelen nesil bir öncekinden aktarılan bilgileri de alıp işleyerek gelişimi günden güne hızlandıracaktır. GYÜ modelinin herhangi bir olumsuz özelliği olduğunu düşünmüyorum.”

İş Fırsatlarını Sunma

Katılımcılar GYÜ modelinin, üniversite ile öğrenciyi geliştirmeye beraber öğrencilere dolaylı yoldan meslek kapılarını açan, öğrencilere çeşitli iş fırsatlarını sunan yapıda olması gibi üniversite modelinin olumlu özelliklerine ilişkin görüşler sunmuşlardır (n:5).

4.2.2 GYÜ’ nin Olumsuz Özellikleri Kategorisine Ait Alt Kategoriler

Amaçtan Sapma

Katılımcılar GYÜ modelinin olumsuz özellikleri olarak, modelin daha çok iş temelli olmasından dolayı diğer fakültelerin asıl hedeflerinden sapmasına neden olduğu, diğer bir ifadeyle üniversitenin asıl amacının öncelikle öğrencilere girişimciliği edindirmekten ziyade eğitim verilmesinin gerektiği ve işin içinde finansal ve rekabet boyutu olduğu için bireylerin odak noktasını kaydırması yönünde görüşler sunulmuştur (n:7). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K12: “kaynakları bulmaya ayırdıkları zaman ve emek öğrencilerin okulda gördükleri eğitimin kalitesinin daha iyi olması için çalışmaya ayırdıkları zaman ve emekten fazla olabilmelidir.”

Stresli Ortam

Diğer bir olumsuz görüş olarak katılımcılar girişimci üniversite modelinin yapılan araştırmalara ilişkin fon bulma, olduğundan daha fazla çalışma, iş yükü gibi nedenlerden dolayı

üniversitenin stresli ortam olduğuna dair görüş bildirmişlerdir (n:3). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K10: “Girişimci olmayan üniversitelerde dahi öğrenciler öğrenim yıllarında streslenirken bu modelin öğrencilerin stres katsayısını artırması, araştırmaya verilen önem nedeniyle bunu kötüye kullananlar yüzünden niteliksiz araştırmaların ortaya çıkması, model yanlış şekilde uygulanırsa eğitimden çok girişime önem verilmesi olabilir.”

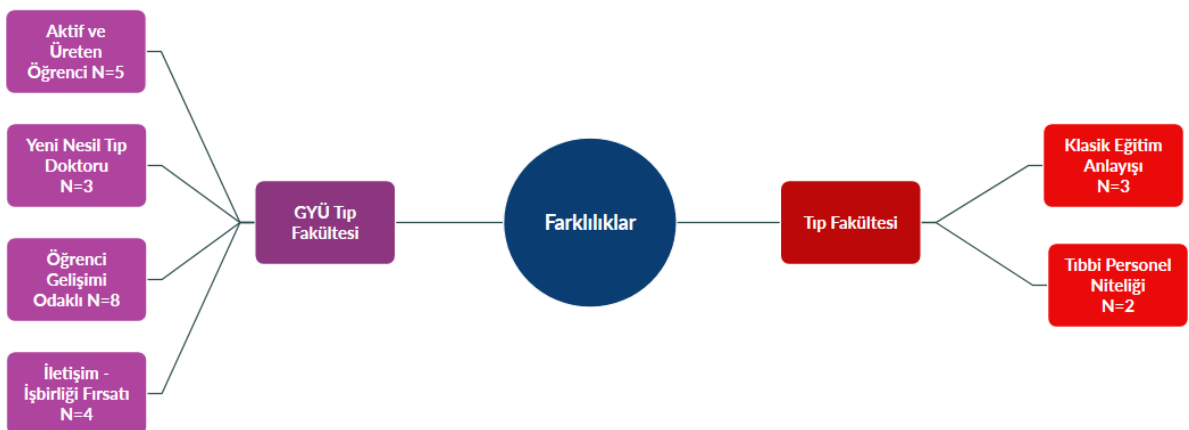
Ticarileştirme

Ekonomik katkı ve ticarileşme konusunda vakıf üniversite sahiplerinin ya da yatırımcıların ticarileştirmeyi kendi emellerine alet edip, bunun odağını bilimsel çalışmalardan kendi şahsi itibarlarına veya maddi varlıklarını arttırma yolunda kullanma risklerin olduğuna dair görüşler sunmuşlardır (n:3). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Ticarileşme kelimesini ve bunun yanında getirdiği anlamları riskli buluyorum. Bilgiler ve buluşlar tüm insanlık için çok önemlidir ve tüm insanlığın erişimi olmalıdır. Bunun herhangi bir sebeple ticarileştirilmesi yanlıştır. Ayrıca üniversite öğrencileri de kendilerinin de bir parçası olduğu topluma hizmet etmek için çalışmalarını yapmalıdırlar. Ekonomik bir çıkar gözetilmemelidir.”

4.3. FARKLILIKLAR TEMASI

Şekil 4.4’te GYÜ ile klasik tıp fakültesi arasındaki farklılıklar temasına ait kategoriler ve alt kategoriler sunulmuştur.

Şekil 4.4: GYÜ ile Klasik Tıp Fakültesi Arasındaki Farklılıklarla İlgili Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler

Farklılıklar teması iki kategori ve altı alt kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategori ve alt kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

4.3.1 GYÜ Tıp Fakültesi Kategorisi

Aktif ve Üreten Öğrenci

Katılımcılar GYÜ modelinin öğrencilerin tıbbi araştırmalara daha fazla katılım göstermelerine rehberlik etmesine, uzmanlarla iletişim kurma olanağı sağlamasına, yenilikçi projeler geliştirmeye yardımcı olmasına, laboratuvarlara erişim, hazır bilgi tüketiminden ziyade yeni bilgi üretme imkânı sunmasına ilişkin görüşler sunulmuştur (n=5). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K5: “Başka bir üniversitede okuyan öğrenciye nazaran kazanımları arasında ‘bilgi üretmeyi öğrenmek’ vardır. Başarılı bilimsel çalışmalar doğru planlanmış bir süreç sonucu ortaya çıkar. Öğrencinin eğitim hayatında teorik yeterliliğinin yanı sıra proje tasarlama, araştırma yürütme, sonuçları raporlama, iş birliği kurma, patent alma, makale yazma, akademik yayın çıkarma... gibi beceriler kazanması ileride bunları yalnız ve sancılı bir şekilde çözmek zorunda bırakılmasının önüne geçer. Birey sahip olduğu bilgiyi paylaşmak için gerekli olan basamakların farkındadır, bunları deneyimlemiş veya gözlemlemiştir.”

Yeni Nesil Tıp Doktoru

GYÜ modelinin liderlik, yaratıcı, eleştirel düşünme, problem çözme ve rekabet gücüne sahip yeni nesil tıp doktoru yetiştirdiğine dair görüşler vurgulanmıştır (n=3). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K9: “Ancak, girişimci-yenilikçi bir tıp fakültesi öğrenciye efektif düşünebilmeyi aşılır, neden-sonuç ilişkisini kurarak sorunların multidisipliner olarak çözümünü hedefler. Ayrıca, rekabet anlayışı sınav sonucu vb. kısa vadeli sonuçlara odaklanmaz; ileride sunacağı çalışmalara, üreteceği araştırmalara odaklanır.”

Öğrenci Gelişimi Odaklı

GYÜ modeli tıp fakültesindeki öğrencilerdeki yaratıcılığı bulmaya, araştırma ve geliştirme fırsatı sunmaya, girişimciliği destekleme faaliyetlerin olması ile birlikte teknoloji transfer ofislerinin öğrenci gelişimine katkı sağlaması yönünde görüşler vurgulanmıştır (n:8). Bu duruma ilişkin katılımcı örnek görüşü aşağıdaki gibidir:

K4: “Sağlık teknolojilerinin keşfinde, sanal tedavilerde, kişiye özel tedavi gibi birçok öğrencilerin ya da hekimlerin “inovasyonlarının” ihtiyacını “yenilikçi” üniversiteler giderecektir.”

İletişim - İşbirliği Fırsatı

GYÜ modelinin ulusal ve uluslararası tüm dünya ile bağlantılı halde olması, bilimsel araştırmaların daha fazla kabul görmesi, daha fazla öğrenci hareketliliğine önem verilmesi, derslerde nitelikli akademisyenlerden ders dinleme gibi fırsatlar öğrencilerin bu alanda daha fazla kendilerini işbirliği içerisinde geliştirmelerine olanak sağlaması yönünde görüşler sunulmuştur (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “endüstriyel ve ticari ortaklıklar kurarak, öğrencilerin sağlık sektöründe çalışan profesyonellerle bağlantı kurmalarına yardımcı olurlar. Bu da öğrencilere, sağlık sektöründeki iş fırsatları hakkında daha fazla bilgi edinme imkânı verir.”

Tıp Fakültesi Kategorisi

Klasik Eğitim Anlayışı

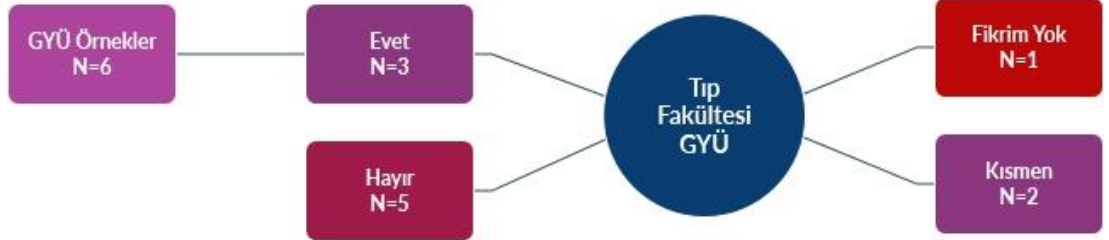
Tıp Fakültesindeki öğrencilerin GYÜ modelinde okuyan diğer öğrencilere göre farklı olarak; derslerdeki elde edilmiş bilgileri kısa süreliğine muhafaza ederek, amaçları bir an önce okulu bitirmek olduğuna dair görüşlerin yanında, öğrencilerin odak noktalarının sınavlardaki başarıları olduğuna dair görüşler elde edilmiştir (n:3).

Tıbbi Personel Niteliği

Klasik eğitim veren Tıp Fakültesindeki öğretim görevlilerinin GYÜ modelinde çalışan öğretim görevlilerine göre ders verirken sadece tıp kitaplarını kullandıklarına ve slaytlardan okuyarak ders anlattıklarına görüşler vurgulanmıştır (n:2).

4.4 TIP FAKÜLTENİZ GYÜ Mİ?

Şekil 4.5'te Tıp Fakülteniz GYÜ mi? Teması dört kategori ve bir alt kategoriden oluşmaktadır. Katılımcıların kategori ve alt kategori hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

Şekil 4.5: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültesinin GYÜ Olarak Tanımlayabilmelerine İlişkin Görüşlere Ait Tema ve Kategoriler

Tıp Fakültenizi girişimci bir yükseköğrenim kurumu olarak tanımlayabilir miyiz? sorusuna üç katılımcı “*Evet*”, beş katılımcı ise “*Hayır*”, bu konuda *fikrim yok* diyen bir ve *kısmen* cevabını veren iki katılımcı görüş bildirirken, katılımcılardan 11’ nolu katılımcı ise bu soruyu boş bırakmıştır.

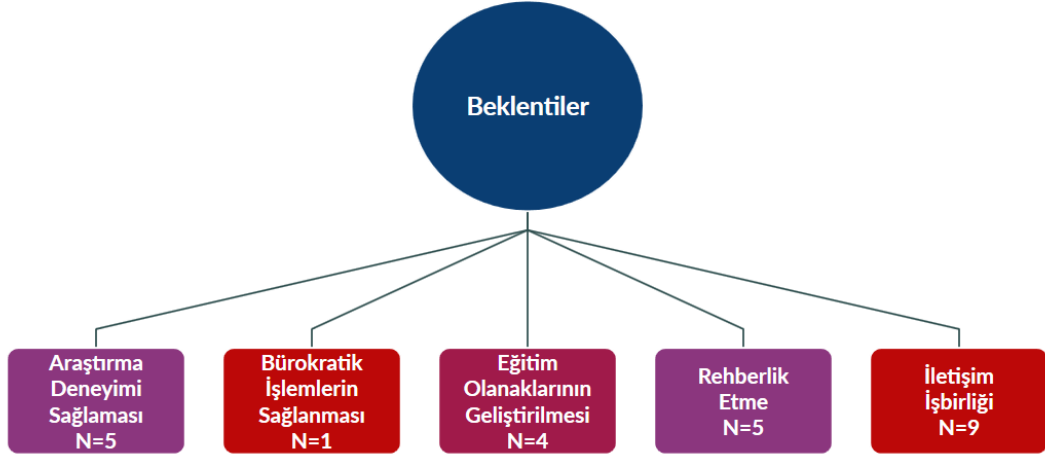
Tıp Fakültenizi girişimci bir yükseköğrenim kurumu olarak tanımlayabilir miyiz? sorusuna “*Evet*” diyen beş katılımcının vermiş oldukları örneklerin içeriği incelenerek maddeler halinde aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

GYÜ Örnekler (n:6)

- *Erasmus konusunda iyi bir üniversite olması;*
- *Hocalarla beraber proje hazırlama;*
- *Projeleri takip etme;*
- *Aktif olarak projelere katılım gösterme fırsatının olması;*
- *Girişimcilik konusunda çeşitli seminerler düzenlenerek öğrencilerin kişisel gelişimine olanak sağlamasıdır.*

4.5 TIP FAKÜLTESİNDEN BEKLENTİLER TEMASI

Şekil 6’da Beklentiler teması beş kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

Şekil 4.6: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültelerinden, Girişimcilik Bakış Açısıyla Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Ait Tema ve Kategoriler

Araştırma Deneyimi Sağlanması Kategorisi

Girişimcilik bakış açısıyla, eğitim sürecinde Tıp Fakültesinden beklentiler olarak katılımcıların ilk önce bilimsel araştırma yapma becerilerinin kazandırılması, öğrenciler tarafından yürütülen araştırmalara katılım gösterecek olan gönüllü kişilerin de aktif olarak katılım göstermesini teşvik etme, bilimsel araştırmaları gözlemleme fırsatının öğrencilere daha fazla tanınması, hocalarla birebir çalışma fırsatlarının sunulmasına ilişkin görüşler vurgulanmıştır (n:5). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K6: “Benim bir tıp fakültesinden beklentim daha ilk sınıftan bilimsel araştırmanın nasıl yapılacağına dair eğitimlerin verildiği derslerin “zorunlu” olarak verilmesi. Yaş ilerledikçe bilmediğiniz işleri öğrenmeye çalışmak daha zor oluyor. Üniversiteyi bitirinceye kadar en az 1 tane bilimsel proje geliştirilmesi zorunlu tutulmalı ve gereken tüm desteği üniversite sağlamalı. Her öğrencinin bir mentor eşliğinde ilgi alanına uygun araştırmalar yapması ve bunun için her türlü imkana üniversitemiz bünyesinde ulaşabilmesi.”

Bürokratik İşlemlerin Sağlanması Kategorisi

Diğer bir beklenti olarak katılımcılar, gerek bilimsel araştırma hazırlama aşamasında gerekse uygulama aşamasında çok fazla bürokratik işlemlerle karşı karşıya kaldıkları hakkında görüş bildirmişlerdir (n:1). Bu gibi durumların yeni başlayanlar için süreci zorlaştırabileceği vurgulanmıştır.

Eğitim Olanaklarının Geliştirilmesi Kategorisi

Katılımcıların GYÜ' den beklentileri olarak öncelikle iyi bir eğitim almak istedikleri, verimli teorik derslerle beraber aynı şekilde verimli staj derslerin sağlanmasına ihtiyaç duydukları, teknolojinin öğretilmesine daha fazla önem verilmesi gerektiğini düşündükleri konusunda görüş bildirmişlerdir (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “Üniversite, tıp fakültesinin ilk yıllarında özellikle kodlama ve tasarım olmak üzere teknoloji ile ilgili daha fazla kurs düzenlemeli, ülke dışındaki yenilikler hakkında daha ayrıntılı bilgi vermeli, daha fazla tıbbi cihaz etkinliği düzenlemelidir.”

Rehberlik Etme Kategorisi

GYÜ modelinde eğitim alan öğrenciler, mezunlar ve çalışanlara iş kurma konusunda bilimsel araştırma ve onların uygulaması gibi süreçlerde bir öğretmenin kendilerine rehberlik etmeleri konusunda görüşleri sunmuşlardır (n:5). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “Uzman doktorlar bana araştırmaları hakkında daha fazla klinik ve pratik bilgi vermeli ve daha fazla katılmamı sağlamalı; toplumda çözülmesi gereken problemler hakkında bana daha fazla rehberlik etmeli ki yaratıcı ve yaratıcı düşünerek bu problemlerin çözümüne yön verebileyim.”

İletişim-İş birliği Kategorisi

Girişimci yenilikçi tıp fakültesindeki öğrenciler kendileri ile diğer ülkelerdeki öğretim görevlileri ve öğrencilerle iletişim-iş birliği içerisinde olma, öğrenci değişim programlarına daha fazla öğrenci seçilmesi, bilimsel faaliyetler konusunda yeterli düzeyde duyuruların yapılması ve desteğin sağlanması, şirketlerle ticari iş birliği içerisinde olma, öğrencilerin alan dışındaki dersleri alabilmesi konusunda okuldan destek alma konularına ilişkin görüşler bildirilmiştir (n:9). Bu duruma ilişkin katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Bazıları, girişimci üniversite modelinin, öğrencilerin sadece işletme ve girişimcilik alanlarında eğitim almalarını teşvik ettiğini düşünüyorlar. Bu eleştirmenlere göre, öğrencilerin diğer alanlarda da eğitim almaları teşvik edilmelidir.”

4.6. KAZANIMLAR TEMASI

Şekil 4.7’de Kazanımlar teması altı kategoriden oluştuğu görülmektedir.

Şekil 4.7: Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Tıp Fakültelerinden, Girişimcilik Bakış Açısıyla Hangi Kazanımlarla Mezun Olmak İstediklerine İlişkin Tema ve Kategoriler

Bilgisayar Becerileri Kategorisi

Katılımcılar GYÜ’de tıp öğrencisi olarak daha fazla teknolojik becerilerinin artırılmasına yönelik görüşler belirtmişlerdir (n:2).

Bilimsel Araştırma Yeterliliği Kategorisi

Katılımcılar GYÜ tıp öğrencisi olarak mezun oldukları zaman kendi bilimsel araştırmalarını etik ilkelerine uygun olarak hazırlama, yürütme, uygulama, sunma gibi genel araştırma aşamalarına hâkim öğrenciler olarak mezun olmak istedikleri konusunda görüşlerini sunmuşlardır (n:12). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K12: “Bir araştırma yaparken takip edilmesi gereken adımların bilincinde olan, bilginin doğuşundan insanlık yararı için sunulmasına kadar olan süreci deneyimlemiş ve genel olarak girişimcilik hakkında ufku genişlemiş bir birey olarak mezun olmak isterdim.”

Multidisipliner Yaklaşım Kategorisi

Katılımcılar GYÜ’de tıp öğrencisi olarak sadece tıp fakültesindeki dersleri değil, farklı alanlarda ki dersleri de dinlemeye istekli oldukları ve bunun kendileri için yeni bilgi ve becerileri geliştireceklerine dair kendi görüşlerini belirtmişlerdir (n:1). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K9: “Öncelikle, üretken insanlar olmamız gerektiği kanaatindeyim ancak bunun ne alanda olduğu önemli. Bir Tıp fakültesi öğrencisi genellikle üniversiteye sosyal anlamda eksik olarak geliyor çünkü ders anlamında başarıyı önce tutan bir sistem mevcut. Tıp Fakültesi müfredatlarının da çok büyük çoğunluğu ders ağırlıklı ama bizim bu dönem müfredatımızda Sosyal Sorumluluk Projesi Planlama dersimiz mevcut, bu elbette bize çok kazanım katıyor ancak bir Tıp Fakültesi öğrencisinin bir Mühendislik fakültesi öğrencisi gibi multidisipliner düşünülebilmesi, bir Mimarlık fakültesi öğrencisi gibi üretken olması gibi bu yaklaşım tarzlarını Tıp eğitiminin müfredatına dahil edilip verilen eğitimin daha totaliter bir hal alması gerektiğine inanıyorum.”

Nitelikli Kadro Kategorisi

Girişimci yenilikçi tıp fakültesindeki öğretim kadrosunun stratejik bilinç ve öngörü sahibi olması gerektiğine ilişkin görüşler vurgulanmıştır (n:2).

Üst Düzey Düşünme Becerileri Kategorisi

Girişimci yenilikçi tıp fakültesinde eğitim gören öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcılık, problem çözme, kendini takdir etme ve rekabet etme gibi nitelikleri de kazanmak istediklerini görüşlerde belirtmişlerdir (n:2). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K7: “Öğrenciye mesleki bilgi kazandırma, öğrenilen bilgileri uygulayabilme, profesyonel mesleki davranışlara sahip olmanın yanı sıra, özgür düşünebilme, güçlü bir kişiliğe sahip olma ve girişimci becerileri kazanmalarına yönelik programlar düzenlenmelidir. Tüm bunların yanı sıra, bir iş fikri olan ve gerçekten bir girişimci olma hayalindeki öğrencilere yönelik özel programlar düzenlenmesi.”

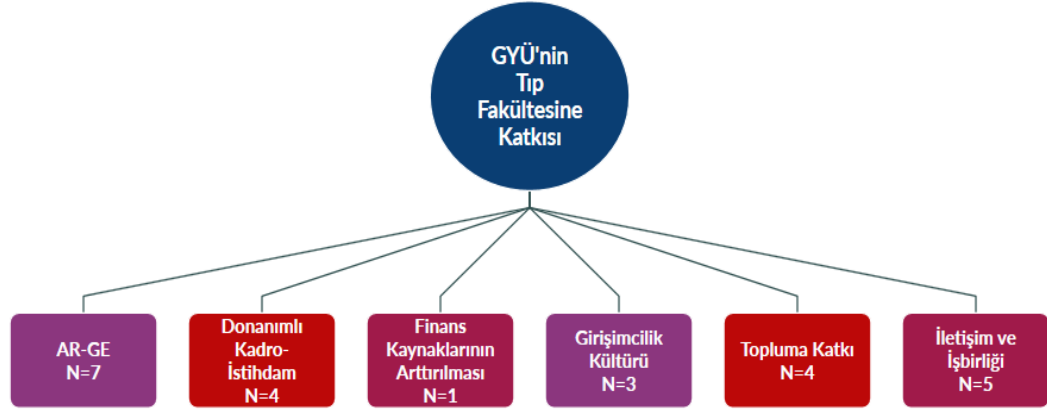
İletişim ve İş Birliği Kategorisi

Girişimci yenilikçi tıp fakültesinde eğitim gören öğrenciler eğitim sürecinde tıp alanındaki gerek ulusal ve gerekse uluslararası akademisyenlerle iletişim-işbirliği içerisinde bilimsel yayınlar üretmeyle ilgili kendi görüşlerini vurgulamışlardır (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Fakültemin Gerek konferans gerek pratik uygulamalar ile hasta doktor iletişimini bana öğretmesini isterim.”

4.7. GYÜ’ NİN TIP FAKÜLTESİNE KATKISI TEMASI

Şekil 4.8’de GYÜ ’nin tıp fakültesine katkısı teması altı kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

Şekil 4.8: GYÜ Yaklaşımının Tıp Fakültesine Katkısı Teması ve Kategorileri

AR-GE Kategorisi

GYÜ’nin tıp fakültesine katkısı olarak; tıp fakültelerinin daha fazla araştırmaya dayalı olması, inovasyon değeri yaratmalı, doktorların daha fazla bilimle iç içe olması, üretim odaklı çalışması ve çalışmaya dair teşvik edilmesiyle ilgili görüşler sunulmuştur (n:7).

Donanımlı Kadro İstihdam Kategorisi

Üniversite eğitiminde, GYÜ’nün öğrenciye yalnızca mesleki bilgi kazandırma, bilgileri uygulayabilme, profesyonel mesleki davranışlara sahip olma becerilerini değil, hür düşünebilme, güçlü bir şahsiyet sahibi olma ve girişimci yetkinliği becerisi edinmeyi sağlayan programlar düzenlenmesine ilişkin görüşler vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra tıp fakültesinde istihdam fırsatlarının arttırılmasına yönelik görüşler belirtilmiştir (n:4).

Finans Kaynaklarının Arttırılması Kategorisi

GYÜ modelinin Tıp fakültelerinin finansal kaynaklarını arttırarak, öğrencilere daha fazla burs ve araştırma fonu sağlayacağına ve bu sayede de öğrencilerin daha fazla araştırma yapmalarına olanak oluşturacağına ilişkin görüşler sunulmuştur (n:1).

Girişimcilik Kültürü Kategorisi

GYÜ modeli tıp fakültelerindeki hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin girişimcilik kültürlerinin gelişine katkı sağlayacağına ilişkin görüşler vurgulanmıştır (n=3). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Girişimci yaklaşımlar, tıp fakültelerinde öğrencilerin ve öğretim elemanlarının yenilikçi fikirlerini hayata geçirmelerine olanak sağlar. Bu da tıp dünyasına yeni tedavi yöntemleri, ilaçlar ve tıbbi cihazlar gibi yenilikler getirebilir.”

Topluma Katkı Kategorisi

GYÜ modeli tıp fakültelerindeki çalışan hem öğretim elemanlarına hem de eğitim görmekte olan öğrencilere toplumdaki sorunları çözmeye ve topluma katkı getirme konusunda oldukça yararlı olacağına ilişkin görüşler sunulmuştur (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Öğrencilere teorik eğitimin yanında toplum için yararlı çalışmalar ve buluşlara katılma imkânı sağlar. Bu öğrenciler yaptığı çalışmaların gerektiği yerlere ulaştığını gördüklerinde bir sürü yeni çalışmanın önü açılır.”

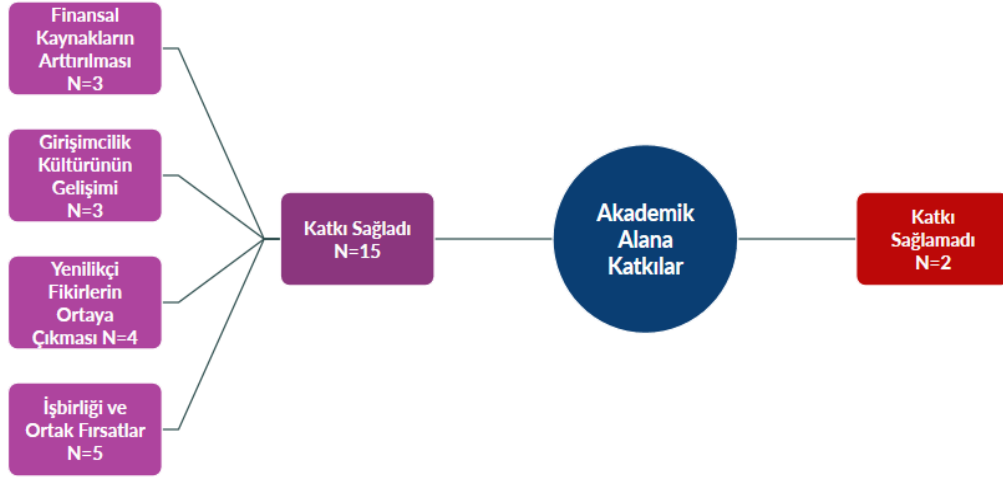
İletişim ve İş Birliği Kategorisi

GYÜ modeli tıp fakültelerinde çalışan hem öğretim elemanlarına hem de eğitim görmekte olan öğrencilere Türkiye’de ve diğer ülkelerde çalışan akademisyenlerle iletişim-iş birliği içerisinde çalışma olanağı sağlaması, bilimsel araştırmalarda öğrenci etkileşiminin ön plana alınmasıyla ilgili görüşler vurgulanmıştır (n:5). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K5: “Bilim insanları üniversitelerin çatısı altında var olan kaynaklarla araştırmalarını sürdürebilirler. Araştırmalarda öğrencilere yer verilmemesi önemli bir kaynağın boşa harcanmasıdır.”

4.8. GYÜ'NİN AKADEMİK ALANA KATKILAR TEMASI

Şekil 4.9'da GYÜ'nin akademik alana katkılar teması iki kategoriden ve dört alt kategoriden oluştuğu görülmektedir.

Şekil 4.9: GYÜ Yaklaşımının Akademik Alana Katkılar Teması ve Kategorileri

Katkı Sağladı Kategorisine ait alt kategoriler aşağıdaki gibidir:

Finansal Kaynakların Arttırılması

Girişimci yaklaşımların tıp fakültelerinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinin akademik alandaki katkıları olarak finansal kaynakları arttırarak öğrencilere daha fazla burs ve araştırma fonu sağlamasıdır. Dolayısıyla bu durumun öğrencilerin daha fazla araştırma yapmalarına olanak sağlamasıyla ilgili görüşler vurgulanmıştır (n:3).

Girişimcilik Kültürünün Gelişimi

Girişimci yaklaşımların tıp fakültelerinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinin akademik alandaki diğer bir katkısı da öğrencileri belirli kalıplar altında düşünmekten ziyade kendi inovasyonlarını yapmaya teşvik ederek, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin girişimcilik kültürünün gelişmesine olanak sağlaması yönünde görüşler sunulmuştur (n:3).

Yenilikçi Fikirlerin Ortaya Çıkması

Girişimci yaklaşımların tıp fakültelerinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinin akademik alana özellikle tıp dünyasına yeni tedavi yöntemler, yeni araştırmalar, yeni ilaçlar, tıbbi cihazlar gibi yenilikler getirmesine ilişkin görüşler ele alınmıştır (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K2: “Öğrencilere teorik eğitimin yanında toplum için yararlı çalışmalar ve buluşlara katılma imkânı sağlar. Bu öğrenciler yaptığı çalışmaların gerektiği yerlere ulaştığını gördüklerinde bir sürü yeni çalışmanın önü açılır.”

İş birliği ve Ortak Fırsatlar

Girişimci yaklaşımlar tıp fakülteleri ile diğer kurumlar arasında iş birliği ve iletişim kurma fırsatı sunması, tıp alanındaki farklı uzmanlarla bir araya gelerek çalışmalara olanak sağlaması bu modelde eğitim gören öğrenci ve öğretim üyelerinin kendilerini geliştirmelerine önderlik etmesi önemli bir faktör olarak ele alınmıştır (n:5). Örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Girişimci yaklaşımlar, tıp fakültelerinde istihdam fırsatlarının artmasına olanak sağlar. Öğrenciler ve öğretim üyeleri, girişimci faaliyetlerde yer alarak, kariyerlerini geliştirebilirler.”

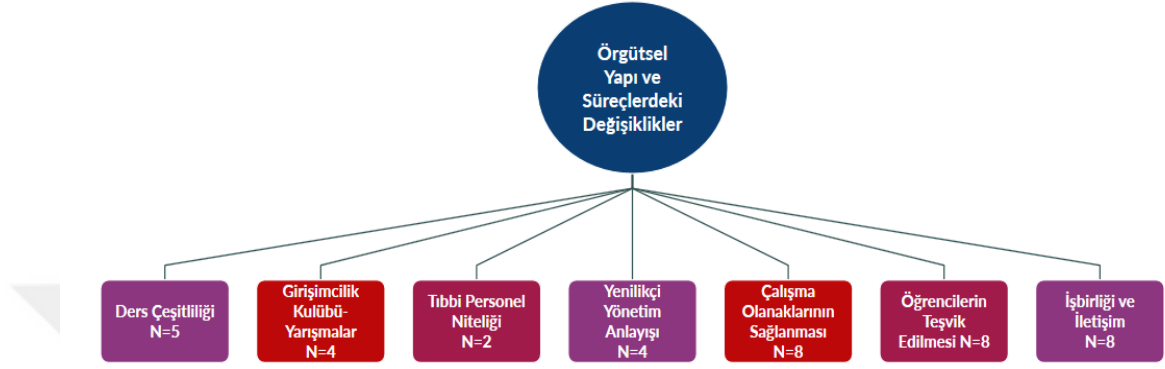
Katkı Sağlamadı kategorisine ait alt kategori aşağıdaki gibidir.

Katkı Sağlamadı

Girişimci yaklaşımların tıp fakültelerinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesinin akademik alandaki etkilerin o kadar büyük olmayacağını dolayısıyla sağlanan akademik bilgi seviyesinin değişmediği dair görüşler mevcuttur (n:2)

4.9 ÖRGÜTSEL YAPI VE SÜREÇLERDEKİ DEĞİŞİKLİKLER TEMASI

Şekil 4.10’da Örgütsel yapı ve süreçlerdeki değişiklikler teması yedi kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

Şekil 4.10: Örgütsel Yapı ve Süreçlerdeki Değişiklikler Teması ve Kategorileri

Ders Çeşitliliği Kategorisi

Girişimci yaklaşımlar tıp fakültelerinde çeşitli alanlarda daha fazla dersleri dinlemeye imkân tanınması, araştırmaya ağırlık verilmesi, sınav soruları ve ders materyallerine ilişkin web sisteminin oluşturulması, uzmanların çalışmalarını yakından takip etme olanağının sunulması gibi hususlarda katılımcı görüşleri vurgulanmıştır (N=5). Bunlara ek olarak tıp fakültesinde girişimcilik kültürünü teşvik etmek için eğitim programlarına girişimcilik ve yenilikçilik derslerinin eklenmesi önerilmektedir. Böylece bu dersler öğrencilerin girişimcilik yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “Tıp fakültesinin başından itibaren girişimci bir zihniyet için implant olması gerektiğini düşünüyorum, öğrencilere girişimcilik hakkında daha fazla ders verilmeli, ayrıca kodlama, tasarım, biyomedikal mühendisliği hakkında daha fazla ders verilmeli”

Girişimcilik Kulübü- Yarışmalar Kategorisi

Tıp fakültesindeki öğrencilerin gelişiminde girişimcilik kulübünün fakülte genelinde olmadığını belirtilmesi yanında, öğrencilerin kolaylıkla katılım sağlayabileceği yarışmalar gibi etkinliklerin sık sık düzenlenmesi, tıp fakültesindeki bir öğrencinin kendini farklı alanlarda

da geliştirebilmesine imkân tanınmasının önemine değinilmiştir (n:4). Örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K4: “Daha çeşitli kulüplerin açılması belki buna yardımcı olabilir. Öğrencileri yalnızca Tıp dalında değil ilgilendikleri konularda da araştırmaya ve kendilerini geliştirmeye itecek etkinlikler yapılabilir. Öğrencilere girişimciliğı tanıtmak ve bu konuda üniversiteyi desteklemeleri sağlanabilir. Kulüplere ve araştırmalara maddi destek sağlanabilir.”

Tıbbi Personel Niteliğı Kategorisi

Girişimci yaklaşımlar ön plana çıkan tıp fakültelerinde çalışan öğretim elemanları hem ders verme hem de bilimsel araştırma konusunda yetkin olmaları gerektiğı ve ders anlatırken slaytları okuyarak, derslikleri terk ederek değil birebir öğrenciyle etkileşimli ders verme potansiyeline sahip olmaları gerektiği konusunda görüşler vurgulanmıştır (n:2).

Yenilikçi Yönetim Anlayışı Kategorisi

Fakültede sadece GYÜ modelinin geliştirilmesi için bir yapı kurulması, okullarda Türkiye içinde ve diğerk ülkeler ile bağlantı kurabilen bilim kurullarının kurulması yönünde görüşler belirtilmiştir (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Fakültemiz yöneticileri ve liderleri, girişimci yaklaşımlar konusunda bilgi sahibi olmalı ve bu yaklaşımları teşvik edecek stratejileri geliştirmelidir.”

Çalışma Olanaklarının Sağlanması Kategorisi

GYÜ modelindeki tıp fakültesinde patoloji laboratuvarlarının daha sık açılması, tıbbi cihazlar ve yeniliklerle ilgili daha fazla atölye çalışmasının olması gerekliliğı vurgulanmıştır. Bunun yanında iş fikri olan veya iş kurmayı düşünen öğrenciler için girişimcilik derslerinden ziyade yirmi birinci yüzyılın ihtiyaçlarını karşılayan yeni bir eğitim programları geliştirilmesi ve öğrencilerin yönlendirilmesi gerektiğı belirtilmiştir. Dolayısıyla öğrenci üniversitenin fiziki altyapısından en fazla yararlanmalıdır (n:8). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K4: “Yapılması planlanan çalışmaların birçoğunda maddi imkansızlıklar sorun çıkardığından dolayı çalışma önerilerini adaletli bir şekilde değerlendiren bir yapı oluşturulmalı ve öğrencilere bunun doğrultusunda maddi manevi destek verilmelidir. (Aynı zamanda bu yapılaşmanın ileriki süreçlerde öğrencilere kağıt işlemlerinde ya da tanıtım, sunum, pazarlama vs. aşamalarında da yardımcı olması elzemdir.”

Öğrencilerin Teşvik Edilmesi Kategorisi

Bilimsel proje, çalışmalarda mutlaka öğrencilere yer verilmeli, öğrenciler akademik çalışmalara katılmaları için teşvik edilmelidir. Bilime ve araştırmaya meraklı olan öğrenciler seçilerek rehberlik edilmelidir (n:8). Ayrıca daha fazla sayıda tıp fakültesi öğrencisinin araştırmalara katılması sağlanarak öğrenciler daha fazla takdir edilmelidir. Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K4: “Aslında ilk başta da bahsettiğim yeni yeni kurulmaya başlayan Bilimsel Araştırma Kulübü bunun için (öğrencilerin kendi araştırmalarını ve projelerini oluşturabilmeleri için yani) iyi bir başlangıç olabilir fakat genel olayların işleyişi ve denetim mekanizmaları direkt öğrencilerin elinde olduğu için bazı aksamalar yaşanabiliyor. Bunun yanında okul içinde yapılan araştırmaların da yayınlandığı bir bilimsel okul dergisi olduğunu biliyorum fakat tanıtımının çok iyi yapılamadığını düşünüyorum, bence çoğu öğrencinin derginin varlığından haberi dahi olmayabilir. Bunun için, derginin tanıtımı daha iyi yapıp öğrencilerin kendi makalelerinin yayınlanması için teşvik edilmesi gerektiği düşüncesindeyim.”

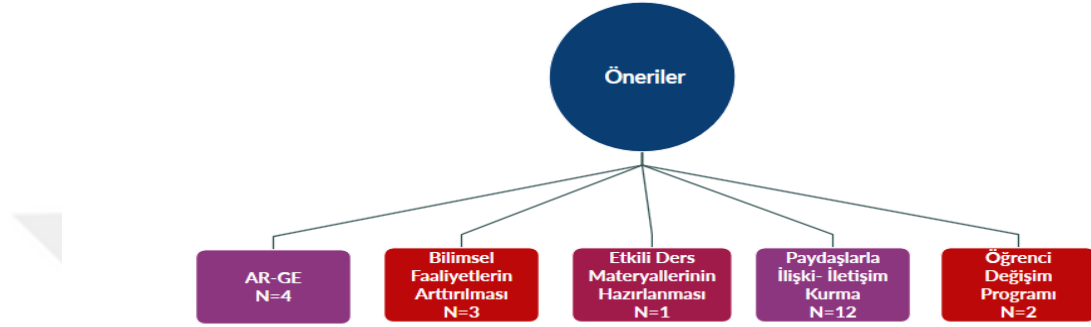
İş Birliği ve İletişim Kategorisi

Girişimci yenilikçi yaklaşımı benimsenen tıp fakültesindeki öğrencilerin kendi alanlarında hem yurt içi hem de yurt dışındaki uzmanlarla iş birliği ve iletişim halinde olması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun yanında üniversite hareketliliğinin sık sık yapılması, okulun yurt dışı akreditasyonunu tamamlanması, bilimsel faaliyetlerle ilgili tüm öğrencilere duyurulması gibi önemli noktalara değinilmiştir (n:8). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Tıp fakültemiz, iç ve dış paydaşları ile etkili bir iletişim stratejisi oluşturarak, girişimci yaklaşımların benimsenmesi konusunda daha etkili bir iletişim sağlamalıdır. Fakültemiz, diğer üniversiteler, sağlık kuruluşları ve endüstri ile iş birliği ve ortaklık fırsatları yaratmalıdır. Bu fırsatlar, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin farklı alanlarda uzmanların bir araya gelerek çalışmalarına olanak sağlar. Fakültemiz, finansal kaynaklarını artırmak için bağışçılardan, hibe veren kuruluşlardan ve diğer kaynaklardan destek sağlamalıdır.”

4.10. ÖNERİLER TEMASI

Şekil 4.11’de *Öneriler* teması beş kategoriden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların kategoriler hakkındaki genel görüşleri şu şekildedir;

Şekil 4.11: Öneriler Teması ve Kategorileri

AR-GE Kategorisi

GYÜ modeliyle eğitim veren kurumlar öncelikle küresel eğilimleri takip ederek ihtiyaçlara uygun eğitim ve teknolojik imkanlar sunması ve yenilikçi çalışmalar yapması gerektiği belirtilmiştir. Girişimci yaklaşımlar arttırılması ile birlikte sadece sağlık sektöründe değil hayatın birçok alanında çok daha hızlı ilerlemeyi beraberine getireceğine dair görüşler vurgulanmıştır (n:4). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K11: “Fakültemiz, araştırma ve inovasyon çalışmaları için daha fazla kaynak ayırmalı ve öğrencilerin ve öğretim üyelerinin yenilikçi fikirlerini desteklemelidir.”

Bilimsel Faaliyetlerin Arttırılması Kategorisi

GYÜ modeliyle eğitim veren kurumlar hem öğretim üyeleri hem de öğrenciler tarafından karşılıklı fikir alışverişinin yapıldığı bilimsel faaliyetlerin daha fazla yapılabilmesine olanak sağlamalıdır (n:3).

Etkili Ders Materyallerinin Hazırlanması Kategorisi

GYÜ modeliyle eğitim veren kurumlardaki öğretim görevlilerinin ders materyalleri hazırlama konusunda etkili yöntemlerden yararlanmaları, teknoloji kullanarak öğrencilerle etkileşim halinde ders anlatmalarına ilişkin görüşler sunulmuştur (n:1). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “Slayt derslerde tıp bilgisinin az ama çok verimli olması gerektiğini düşünüyorum, öğretim elemanlarının çok yetkin olması ve bu tıbbi bilgileri her öğrencinin hücreyi anladığı gibi hastalığı ve tedavisini anlayacağı şekilde vermesi gerektiğini düşünüyorum. Slayt da çok iyi tasarlanmalı ve slaytları sunum şekli basit olmalıdır. Problem çözmeye yönelik daha fazla klinik soru olmalıdır.”

Paydaşlarla İlişki-İletişim Kurma Kategorisi

Öğrenci görüşlerine dayalı olarak, girişimci bir tıp fakültesi tek başına hareket etmemeli, dünyada bu konuda önde gelen ülkelerle ve üniversitelerle sürekli iletişim halinde olmalıdır. Girişimci tıp fakültesi içinde bulunduğu toplum ile iç içe olup karşılıklı bilgi paylaşımı yapılmalıdır. Bir fakültenin nihai amacı ülkesine yararlı olacak çalışmalar gerçekleştirmektir. Dünyadan gelecek her türlü farklı fikre açık olmak, sorunları bilimsel yaklaşımlarla çözmek gibi önemli noktalar vurgulanmıştır. Tıp fakültesinde daha çok bilimsel araştırma yaklaşımı benimsenmelidir, diğer paydaşlarla iletişim ve iş birliği içerisinde çalışırken son model teknolojileri takip ederek topluma faydalı işler yapmaya ilişkin görüşler sunulmuştur (n:12). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K3: “Tıp fakültesi daha çok araştırmaya dayalı olmalı ve daha çok toplum etkileşimi ve hükümet ve Türkiye içindeki ve dışındaki diğer üniversiteler ile etkileşim içinde olmalıdır. İnovasyonun değeri yaratılmalı ve tıp öğrencisi inovasyonun ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik değerlerini takdir etmelidir. Çok iyi sağlanan ve yüksek verimli tıp eğitimi yoluyla bölgesel ve ulusal beşeri sermaye ve beceriler geliştirilmelidir.”

Öğrenci Değişim Programı Kategorisi

GYÜ modeliyle eğitim veren tıp fakültesinin paydaşlarla hem ulusal hem de uluslararası düzeyde ilişki kurması ihtiyacının yanında, girişimci üniversitelerde öğrenci hareketliliğine de gerçekleşmesi bir diğer önemli nokta olarak ifade edilmiştir (n:2). Bu duruma ilişkin örnek katılımcı görüşü aşağıdaki gibidir:

K10: “Öğrenci, okul profili göz önüne alınarak küresel boyutta başka üniversitelerle iş birliğinde bulunup öğrenci değişimi gözlenebilir. Yurt dışındaki şirketlerle iş birliği kurulabilir.

5. TARTIŞMA

Toplumun gelişme ve çağdaşlaşması için üniversiteler çok önemli bir role sahiptir. Çin, ABD, İngiltere gibi bazı ülkeler küresel rekabet ortamında üniversitelerin önemini çok daha erken fark etmişler ve bu konuyu ülke politikası haline getirmişlerdir. Bölgesel ekonomiye yüksek katkı veren ABD’de Silikon Vadisi, Boston Bölgesi ve İngiltere’deki Cambridge çevresindeki bölgeler günümüzdeki başarılı üniversite girişimlerine örnektir (Damar, 2020). Bu farkındalığın Türkiye’ye yansımaları sonucunda 2016 yılında Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi’nin açıklanması ile birlikte araştırma üniversiteleri gündeme geldi ve akabinde ülkemizin ilk araştırma üniversitesi olan Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü kuruldu. Takip eden yıllarda da ülkemizde içinde girişimci-yenilikçi üniversite (GYÜ) misyonunu barındıran üçüncü nesil üniversite yaklaşımı daha çok mühendislik bölümlerinde uygulandı.

2020’li yıllarda Konya, Düzce, Samsun ve Kayseri’de yer alan Teknokent yönetimleri şehirlerindeki Tıp Fakültelerinin öğretim üyelerine faaliyetleri hakkında bilgilendirme toplantıları gibi etkinlikler düzenlemektedirler. Erciyes Teknopark’ı bu çalışmalarını bir üst seviyeye çıkartıp bünyesinde Hassas Tıp ve Sağlık Bioteknoloji Üssü Programları başlatmıştır.

Bilim ve teknolojinin takibi zor bir hızla geliştiği 21. yüzyılın küresel rekabet ortamında bu gelişmelerin sevindirici olduğu düşünülürken beraber geç başladığımız yarışta daha sağlam ve hızlı adımlar atılması gerekliliği aşikardır.

Doğrudan toplum sağlığını, bireyin mutluluğunu ve refahını ilgilendiren tıp eğitimi maalesef ülkemizde halen kitlesel eğitimin ön planda olduğu ikinci nesil üniversite düzeyinde kaldığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Türkiye’de YÖK kayıtlarına göre 2000 yılında tıp fakültesi sayısı 47 iken 2022-2023 öğretim yılında bu sayı 122 e çıkmıştır. Tıp fakültesine yeni kayıt yapan öğrenci sayısı 2000 yılında 4176 iken 2022 tarihinde 21909’ a yükselmiştir. Tıp fakültesi ve tıp öğrencisi sayılarındaki bu artışın hızla devam etmesi nitelik tartışmalarını gündeme getirmektedir.

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu 1988 yılında Edinburg Konferansında tıp eğitiminin amacını *tüm insanların sağlıklılık durumunu idame ettirmek için hekim yetiştirmek* olarak çok net belirtmiştir. Bu konferansta özellikle tıp eğitimi programlarının uygulama alanlarının

sadece hastanelerle sınırlı kalmaması, sağlık kaynaklarının bütünün eğitime katılacak şekilde genişletilmesi ve özellikle ulusal sağlık problemlerini kapsayacak nitelikte yapılması gerektiği belirtilmiştir.

21. yy'da Tıp Eğitimi Anabilim Dalları ve Ulusal Çekirdek Eğitim Programı önderliğinde nitelikli ve yenilikçi eğitim programları hazırlanmaya çalışılmaktadır. Umut edilmektedir ki, bu eğitim programlarının yol göstericiliği sayesinde Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği beş yıldızlı hekim (hizmet sunucu, karar verici, iletişimci, toplum lideri, yönetici) sayısı hızla artacaktır. (Başar ,2017)

Yükseköğretimin en temel paydaşı olan öğrencilerin gözlemleri ve fikirlerinin bir yüksek öğretim programının uygulamasına dair değerlendirmelerde en etkili araç olduğu ifade edilmektedir (Bandeveca ve Ligotne, 2014). Stukalina (2010) eğitim ortamlarının değerlendirmesi sürecinde temel amacın, öğrencilerin eğitsel deneyimlerini nasıl değerlendirdiklerini belirlemek olduğunu dile getirmektedir.

Bu çalışmada tıp fakültelerindeki kurumsal yapının ve eğitim niteliklerinin geliştirilmesine yönelik tartışmalara katkıda sağlamak amacıyla önceki yıllarda çoğunlukla mühendislik fakültelerinde gündeme getirilen GYÜ kavramı İstanbul'da yer alan bir vakıf üniversitesi olan Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin görüşleri alınarak incelenmiştir.

Araştırmada ulaşılan ilk bulgu, öğrencilerin girişimci üniversite kavramına ilişkin görüşlerine yöneliktir. Katılımcıların girişimci üniversiteyi öncelikle AR-GE yetkinliği olan bununla birlikte elde edilen bilgiyi ticarileştirebilme ve bu yol ile bilimsel araştırmalar için fonlar sağlama kapasitesine sahip, öğrencilerin ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi becerilerini artıran, yurt içi ve yurt dışı ilişkileri geliştiren, bünyesinde çalışan hem öğretim üyeleri hem de öğrencileri rekabetçi zihniyette olan, yapılan bilimsel çalışmalar ile toplumdaki çeşitli sorunlara çözüm getiren, topluma faydalı olmayı hedefleyen kurumlar olarak algıladıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmada saptanan bu bulgulara yakın ifadelerin alan yazında yer aldığı görülmektedir. Örneğin; Wissema'nın üçüncü nesil üniversite modeline göre, üniversiteler bilimsel araştırmayı önemseyen, disiplinler üstü, içinde uluslararası bilgi tekerleği barındıran, rekabet hedefli, iki kanallı eğitim sistemini uygulayan, yaratıcılığın desteklendiği, kosmopolit bir yapıya sahip olan, bilgi değerini topluma aktaran ve devlet ile bağlarından kurtulmuş olan yükseköğretim kurumlarıdır (Saklı ve Aydoğan, Wissema, 2014; Etzkowitz 1998; Goddard ve Vallance 2013; Koyuncuoğlu 2021).

Araştırmanın katılımcı öğrencileri GYÜ modelinin ekonomiye, toplumsal kalkınmaya katkı sağlaması, toplumsal sorunlara çözüm üretebilmesi; üniversitenin ve öğrencilerinin gelişimine olanak sağlayan, çalışmalarını için uygun ortam yaratan, girişimci olmalarını teşvik eden, onlara çeşitli iş imkanları sunması, liderlik vasfı kazandırması, araştırmalarını ticarileştirebilmesi özelliklerini olumlu özellikler olarak görüş bildirmişlerdir.

Bu bulgu katılımcıların GYÜ modelindeki üniversitelerin sahip olması gereken olumlu özelliklerin başında ekonomiye ve topluma katkı sağlamanın geldiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Farklı bir açıdan bakıldığında araştırmanın bu bulgusu; toplum, iş dünyası ve üniversite iş birliğinin neticesinde elde edilen bilginin pazarlanabilir, ekonomik bir değerinin olması ve maddi kazanç olarak geri dönüşümünün sağlanması gerekliliğine dikkati çekmektedir. GYÜ'nün ticari potansiyeli olan bilim üretmesinin hem ülke refahı hem de üniversitelerin geleceği için oldukça önemli olduğunu vurgulayan alanyazında çok sayıda araştırma bulunmaktadır. (Etzkowitz, 2003; Etzkowitz ve Zhou, 2008; Yücebaş, 2007; Özdemir ve Boyacı 2019)

Katılımcılar girişimci üniversite modelinin diğer olumlu unsuru olarak üniversiteyi ve öğrencilerinin gelişimine katkı sunan üniversite niteliğini vurgulamışlardır. Eğitim, yatırımlarının geri dönüşü olan ve getirisi yüksek olan bir hizmettir (Ergen 2006). Dublin Teknik Üniversitesi Girişimcilik Modeli örneğinde Girişimci bir üniversitenin ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik değerlerin kazandırabilecek bir organizasyon olması için öncelikle girişimci ve yenilikçi kişilerin geliştirildiği bir alt yapı gerektiği vurgulanmaktadır. Koyuncuoğlu ve Tekin'in 2019 yılında geliştirdikleri Girişim Odaklı Üniversite Modelinde başarı göstergesi proje, tez, fikri ve sanayi mülkiyet hakları, ticarileşme ve ödüller gibi çıktıları elde edebilmek için üniversite bünyesinde farkındalık, eğitim, teşvik ve destek faaliyeti gereklidir.

Katılımcılar GYÜ modelinin olumsuz özellikleri olarak, modelin daha çok iş temelli olmasından kaynaklı finansal hedefler ve rekabet ortamı nedeniyle asıl olan eğitim hedeflerinden sapması olasılığı; araştırmalara ilişkin fon bulma, olduğundan daha fazla çalışma, iş yükü gibi nedenlerle üniversitenin stresli atmosfere sahip olma ihtimalini ortaya koymuşlardır. Ek olarak, vakıf üniversite sahiplerinin ya da yatırımcıların bilginin ticarileştirilmesi durumunu kendi emellerine alet edip, bilimsel çalışmalardan şahsi itibarlarına veya maddi varlıklarını arttırma yolunda kullanma risklerin olduğuna dair görüşler sunmuşlardır.

Tıp Fakültelerinde girişimci yaklaşımlara karşı benzer endişeler geçmişte de görülmüştür. Flexner'in 1910 yılında ABD de tıp eğitimini konu alan raporunun 11. maddesinde ticarileşmeye karşı direnilmesi; tıptaki ticari hedeflere yönelimin yok edilmesi ahlaki bir zorunluluk olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte tıp eğitimine ayrılan kaynaklar kısıtlıdır ancak beklentiler yüksektir; bu durumda akademik tıp kaynak bulmak için özel sektöre yönelmektedir (Clark 2005).

Genelde üniversitelerde özelde tıp fakültelerinde bilginin ticarileştirilmesi, belirlenecek olan ticari hedeflere ulaşma arzularının tıp eğitiminde aksamalara yol açması, etik değerlerden uzaklaşılabilceği haklı kaygıları dikkate alınarak akreditasyon programları geliştirilmiştir.

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (WFME) tıp eğitiminin dört düzeyi temel tıp eğitimi, mezuniyet sonrası eğitim, sürekli mesleki gelişim, master derecesi programları için tıp fakültelerinin akreditasyonunda kullanılmak ve kaliteyi iyileştirmek üzere küresel standartlar yayınlamıştır. Bu standartlar DSÖ ve Dünya Tabipler Birliği (DTÖ) tarafından onaylanmıştır. WFME Başkanı olan Karle'ye (2006) göre standartların geliştirilmesinin gerekçesi tıbbın uluslararası hâle gelmesi karşısında tıp pratiğini ve tıbbi iş gücünü korumak ve Dünya Ticaret Örgütü' nün yükseköğrenimi meta olarak tanımlamasına karşın kaliteyi düşürmemektir. Bu nedenle uyumlaştırma, standardizasyon, akreditasyon ve karşılıklı tanınma gibi kalite güvencesi önlemleri gereklidir (Karle, 2006). Türkiye'de de tıp fakültelerinin akreditasyon süreçleri Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) tarafından yürütülmektedir.

Katılımcılar öğrenim gördükleri tıp fakültesinden mesleki bilgi yeterliliği yanında, öğrenilen bilgileri uygulayabilme, profesyonel mesleki davranışlara sahip olma, iyi hasta - hekim ilişkisi kurma becerisi edinmiş , kendi bilimsel araştırmalarını etik ilkelerine uygun olarak hazırlama, yürütme, uygulama, sunma aşamalarına hâkim, bilgisayar teknolojisi becerilerini artırmış , girişimci yetkinlik ve becerileri kazanımlarına sahip, ufku genişlemiş iş fikri geliştirmiş olarak mezun olmak istediklerini dile getirdiler. Öğrencilerin bu mezuniyet hedeflerinin WHO nün ve WFME'nin hedeflediği hekim profili ile örtüştüğü görülmüştür.

Çalışmada katılımcı öğrencilerden klasik tıp eğitimi veren tıp fakülteleri ile GYÜ modeli benimseyen tıp fakültelerini karşılaştırmaları istenmiştir. GYÜ modelini benimseyen tıp fakültelerinin öğrencilerinin tıbbi araştırmalara daha fazla katılım göstermelerine rehberlik edebilecek uzmanlarla iletişim kurma olanağı sağlayan, yenilikçi projeler geliştirmeye yardımcı olan, laboratuvarlara erişimi kolaylaştıran, hazır bilgi tüketiminden ziyade yeni bilgi üretme imkânı sunan bir yapısı olduğu ifade edilmiştir. Katılımcı öğrenciler bu özellikleri sayesinde girişimci üniversitelerin liderlik özelliği gösteren, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, problem

çözme ve rekabet gücüne sahip yeni nesil tıp doktoru yetiştirme hedefi güttüğünü belirtmişlerdir. Klasik tıp fakültelerindeki öğrencilerin amaçları bir an önce okulu bitirmek, öğrencilerin sınavlardaki başarılarına odaklanması olduğu belirtilmiştir.

Başer (2017)'in ifade ettiği üzere günümüzde tıp fakültelerinde uygulanan eğitim programlarının farklılıklarına rağmen yetiştirdikleri hekimin “karakter sahibi, ahlaklı, dürüst, iradeli, yenilikçi, engelleri aşmaya kudretli, yaratıcı” olma gibi özellikleri değişmemelidir. Ancak günümüzde tıpta uzmanlık sınavı (TUS) gibi sınavlarda başarılı olma hedefi yukarıda sıralanan niteliklerin kazandırılması hedefinin önüne geçebilmektedir. Bu durum öğrenciyi ve öğrencinin eğitimini şekillendiren öğretim üyelerinin hatalı yönlendirilmesine neden olabilmektedir.

Bu önemli sorunun farkındalığı neticesinde Türkiye’de ve dünyada klasik eğitime alternatif olabilecek eğitim modelleri geliştirilmesi amaçlı çalışmalar sürdürülmektedir (Öğetürk, 2003). Ülkemizdeki tıp fakültelerinde ağırlıklı olarak uygulanan entegre eğitim modelinde; topluma dayalı, aktif, öğrenci merkezli, yeterliliğe ve kanıta dayalı eğitim veya bunların kombinasyonları yer almaktadır (Uğur, 2010). Bu sistemde öğrenci kendisine verilen hazır bilgiye değil, bilgiye ulaşacak yolları kendi keşfederek öğrenmeyi öğrenmesi önemli bir hedefdir. Bu sayede öğrenciler araştıran ve sorgulayan, pasif olmak yerine kendi kendine öğrenebilen, bilimsel ve akılcı düşünme yeteneğine sahip, edindiği bilgiyi bilimsel makaleler yazarak, seminerlerde konuşmacı olarak paylaşabilen, iletişim kurma becerilerine sahip, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilen, takım çalışmasına yatkın ve yaşam boyu öğrenebilen bireyler olmalıdırlar. Tıp Eğitiminin belirtilen hedeflere ulaşabilmesi için GYÜ yaklaşımlarını benimseyen, geliştiren tıp fakültelerine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada ortaya konan klasik tıp eğitimi veren tıp fakülteleri ile GYÜ modeli benimseyen tıp fakültelerini ayıran bir diğer konu da öğretim görevlilerinin nitelikleri olarak belirtilmiştir. Klasik eğitimi benimseyen tıp fakültelerinde birçok öğretim görevlisinin ders verirken sadece tıp kitaplarını ve slaytları takip ederek ders anlattıkları ve eğitim açısından sınırlı niteliklere sahip olmalarının yeterli bulunduğunu ifade edildi.

Oysa ki GYÜ misyonunu benimseyen bir üniversitede nitelikli iş gücü, beyin gücü geliştirmenin yanında yeni fikirleri değerlendirip içinde bulunduğu sosyal ve akademik topluma bilgi üreterek katkı sunulması hedeflenir. Öğrenciler bu yapının vazgeçilmez ve değerli girdileri olarak niteleyebiliriz. Özellikle bir tıp fakültesinde hekimlik sanatını aktaracak olan öğretim üyelerin sanatsal kişilikleri, mesleki becerileri ve akademik donatıları ile öğrencileri şekillendirilmektedir ve bunların neticesinde bilime, toplumsal gelişmeye ve ülke ekonomisine

kaynak oluşturulmaktadır. Bu şekilde değerlendirildiğinde GYÜ modelini benimseyen tıp fakültelerinde öğretim üyeleri seçimi sıradan olmamalıdır. Yenilikçi bakış açısına sahip, üretken, uzmanlık alanındaki gelişmeleri takip edip bilimsel katkı sunabilen, öğrencilerine fikir üretme, geliştirme ve ürün ortaya koyma becerilerini artırmada mentörlük yapabilecek donanım ve iletişim ve organizasyon becerilerine sahip öğretim üyelerine ihtiyaç vardır.

Çalışmanın yapıldığı uluslararası öğrenci kabul eden ve eğitim dili İngilizce olan, YÖKAK' a akredite bir Vakıf Üniversitesi bünyesinde yer alan tıp fakültesinin katılımcı olan 12 öğrencinin 5'i (3 öğrencinin cevabı *evet*, 2 öğrencinin cevabı *kısmen*) tıp fakültelerini Erasmus öğrenci değişim programı konusunda iyi bir üniversite olması, öğretim üyeleri ile birlikte öğrencilerin proje hazırlama; aktif olarak projelere katılma fırsatının olması; girişimcilik konusunda çeşitli seminerler düzenlenerek öğrencilerin kişisel gelişimine olanak sağlaması çalışmaları yapılması nedeniyle GYÜ olarak tanımlarken diğer öğrenciler bu tanıma girmesi için daha atılması gereken adımlar olduğunu belirttiler.

Öğrencilerin fakültelerinden beklentileri aşağıdaki gibi sıralanmakta:

- a) Mentör öğretim üyesi gözetiminde öğrencilerin ilgi alanına uygun en az bir bilimsel araştırma yapması zorunlu tutulmalı bu alanda teorik ve pratik eğitim verilmesi,
- b) Bilimsel araştırmaların hazırlama ve uygulama aşamasında yer alan bürokratik süreçlerde fakülte yönetiminden ve öğretim üyelerinden daha fazla destek olunması,
- c) Teorik derslerle paralel hasta başı pratik derslerin verimliliğinin artırılması,
- d) Bilgisayar, tıbbi cihaz teknolojilerinin de öğretilmesine daha fazla önem verilmesi, alan dışındaki dersleri alabilmesi konusunda okuldan destek alma,
- e) Laboratuvarların öğrencilere daha sık açılması,
- f) Daha aktif bir mentör öğretim üyesi sisteminin geliştirilmesi,
- g) Farklı ülkelerin öğretim görevlileri ve öğrencileriyle iletişim-iş birliği içinde olma, öğrenci değişim programlarına daha fazla öğrenci seçilmesi,
- h) Bilimsel faaliyetler konusunda yeterli düzeyde duyuruların yapılmasıdır.

Katılımcıların Tıp Fakültelerini GYÜ Modeli bakış açısıyla fakültelerinden beklentilerini değerlendirdikleri cevaplarındaki farklılıklar incelendiğinde bazı öğrencilerin bilimsel araştırma çalışmalarına aktif olarak yer alıp, seminerlere katılıp, tıbbi derslerin dışında fakülte bünyesinde kurulan kulüplerde sosyal, kültürel, bilimsel faaliyetleri sürdürürken bazı öğrencilerin bu uygulamaların dışında kalması söz konusu fakülte içinde faaliyetlerin duyurulması, fakülte içindeki iletişim ağı konusunda eksiklikler olduğunu ve geliştirilmesi

gerektiğini düşündürdü. Öğrenciler arasındaki girişimci davranış yeteneğindeki ve sosyal ağlarının boyutunun da görüş farklılıklarına katkıda bulunmuş olabileceği düşünüldü. Elbette tüm bunlara ek olarak araştırmanın katılımcılarının eğitim gördükleri Altınbaş Üniversitesi tıp Fakültesi'nde başlatılmış olan girişimci - yenilikçi faaliyetlerin devamlılığına ve geliştirilmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir..

Araştırmada ortaya konan bir diğer konu; katılımcıların girişimci üniversite modelinin tıp fakültelerinde geliştirilmesi için örgütsel düzeyde düzenlenmesi, değiştirilmesi gerekli olan yapı ve süreçlere ilişkin görüşleridir.

İlk olarak girişimci yaklaşımın yerleşmesi için öncelikle fakülte yöneticileri girişimci yaklaşımlar konusunda bilgi sahibi olmalı ve bu yaklaşımları teşvik edecek stratejileri geliştirmelidir. Koyuncuoğlu'nun (2021) da ifade ettiği gibi pek çok üniversite misyon açıklamalarında “girişimcilik” ve “yenilikçilik” ifadelerine yer verirler fakat akılda tutulmalıdır ki GYÜ'ler misyon açıklamalarında yer verilmesinin ötesinde daha fazla çaba göstermelidirler. Başta üniversite yönetimleri olmak üzere tuba ağacı örneğinde olduğu gibi en tepeden aşağıya doğru üniversitenin tüm paydaşlarında bir yaklaşım değişikliğine gidilmelidir. OECD, yükseköğretim kurumlarına kurumun girişimci vizyon ile şekillenen misyonlarını beyan etmelerini ve girişimciliğin kültürel, sosyal ve ekonomik önemini vurgulayan bir stratejiye sahip olmalarını; bunlara ek olarak temel performans göstergeleri ile uygulama planı oluşturmalarını tavsiye etmektedir.

Katılımcılardan gelen bir diğer öneri de GYÜ modelinin geliştirilmesi için bir yapı diğer bir ifade ile ekosistem kurulmasıdır. Bu yapı ile yurt içi ve yurt dışı bağlantıları kurabilen kurullar oluşturulabilir. OECD'nin HEI önerilerinde bu model için üst yönetim düzeyinde kendini işine adanmış, girişimcilik vizyonuna sahip bir kişi önderliğinde üst yönetime yakın özel bir birim kurulmasını tavsiye etmektedir. Ayrıca üniversite bünyesinde yer alan fakültelerin yeni yapıların ve merkezlerin geliştirilmesi için tam sorumluluk ve sahiplik almalarına izin verilmesi; girişimci- yenilikçi çabalarla elde edilen olumlu sonuçlar elde edildiğinde çeşitli ödül ve teşvikler ile fakülte veya birimlerin desteklenmesi de öneriler arasında yer almaktadır.

Çalışmanın katılımcıları öğrencilerin katılım sağlayabileceği yarışmalar gibi etkinliklerin sık sık düzenlenmesi, tanıtımı iyi yapılarak etkinliği artırılmış fakülte dergisi aracılığı ile kendi makalelerinin yayınlanması yoluyla tıp fakültesindeki bir öğrencinin kendini farklı alanlarda da geliştirebilmesine imkân tanınmasının önemine değinilmiştir.

Dublin Teknik Üniversitesi tarafından 2015 yılında geliştirilen girişimci üniversite modelinde *çok meşgul öğrenci kavramı* ile karşılaşılmaktadır. Söz konusu modelde sadece ders

dinleyen ve sonrasında sınavlarında başarı beklenen öğrenciden ziyade öğrenen niteliğinin yanında üreten, rekabet eden, organizasyon kuran, iletişim kuran öğrenci deneyimi yaratma ve tüm bunlar için imkan sunmak amaçlanmaktadır. Çünkü tekrar vurgulamak gerekirse sosyal, bilimsel, kültürel, teknolojik, ekonomik artı değer için üniversitenin iç kaynağı olan öğrencilerin çok yönlü olacak şekilde geliştirilmesi kritik öneme sahiptir.

Katılımcıların üzerinde durduğu diğer önemli bir nokta da çoğunluğu Tıp Doktoru olan öğretim görevlilerinin kendi uzmanlık alanlarındaki yetkinliklerinin yanında güncel eğitim öğretim yöntemlerine hakim olmaları; ders materyalleri hazırlama konusunda etkili yöntemlerden yararlanmaları, bilgiyi öğrenciye sadece dikte ederek değil , birebir öğrenciyle etkileşimli ders verme potansiyeline sahip olmalarının girişimci yenilikçi tıp fakültesinin gereği olarak görülmektedir.

Öğrenciye en etkili ve kolay ulaşma biçimi, onlar ile en yakın temasta olan öğretim üyeleri üzerinden olanıdır. Eğitim- öğretim yetenekleri ile öğrencilerine esin kaynağı olacak, onlara hayatlarının en önemli döneminde yetiştirecek, ilham verecek akademisyenlerin özenle seçilmesi gerekmektedir. (Damar ve Özdağoğlu, 2020). Akademisyen ve uzmanlar tarafından yürütülen danışmanlık ve mentörlük faaliyetlerinin artması için gerekli teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir.

Katılımcı öğrencilerin vurguladığı diğer bir nokta da ölçme değerlendirme sistemiydi. Sınav sistemlerinde problem çözmeye yönelik daha fazla klinik soru yer verilmesi ve bilimsel araştırma çalışmalarının, kongre katılımlarında yapılan bilimsel sunumların, kazanılan ödüllerin, sosyal sorumluluk faaliyetlerinin ölçme sisteminde değerlendirmeye alınması önerisinde bulunuldu.

WFME 1988 yılında Edinburg Konferansında eğitim ve öğretimin sürekliliğine ve pasif eğitimden öğrenen merkezli aktif eğitime geçilmesi gerektiği, eğitim programı ve sınavların mesleki ve sosyal anlamda öğrenciye değer katacak şekilde düzenlenmesi gerektiği, öğretim elemanlarının da sadece kendi dallarında uzman olmalarının yeterli olmadığı aynı zamanda eğitimi olarak yetiştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Girişimci bir tıp fakültesi tek başına hareket etmemeli, dünyada bu konuda önde gelen ülkelerle ve üniversitelerle sürekli iletişim halinde olmalıdır. Girişimci tıp fakültesi içinde bulunduğu toplum ile iç içe olup karşılıklı bilgi paylaşımı yapılmalıdır. Bir fakültenin nihai amacı topluma yararlı olacak çalışmalar yapmaktır. Dünyadan gelecek her türlü farklı fikre açık olmak, sorunları bilimsel yaklaşımlarla çözmek gibi önemli noktalar katılımcı öğrenciler tarafından çok defa vurgulanmıştır.

Üçüncü nesil üniversitelerin, diğer ifadesiyle girişimci üniversitelerin doğasında özel sektör ile daha fazla iş birliği, toplum ve sanayi ile bütünleşik gerçekleştirilecek iş birlikleri vardır. Şirketlerin üniversitelere, belirli laboratuvar veya araştırma gruplarına destek olmaları yadırganacak bir şey değildir. Ancak iş birliklerinde tüm paydaşların çıkarları gözetilmeli, kişisel çıkarlar göz ardı edilerek toplam kazanıma odaklanılması gerekmektedir (Chiragov, 2015).

GYÜ modeliyle eğitim veren tıp fakültesi paydaşlarla hem ulusal hem de uluslararası düzeyde ilişki kurmakla beraber öğrenci hareketliliğinin de gerçekleşmesi bir diğer önemli noktalardan biridir.

Uluslararasılaşma, Girişimci üniversite modelinin ayrılmaz bir parçasıdır. Uluslararası öğrenci ve akademisyen hareketliliği yeni eğitim ve araştırma fikirlerini beraberinde getirir, kültürler arası fırsatlar ve uzun vadeli ortaklıklar yaratır. Bu ortaklıklar sadece kağıt anlaşmalar değil, tamamen işlevsel olmalıdır. Yükseköğretim kurumları değişim programları, burslar ve stajlar yoluyla uluslararası hareketliliği teşvik edici girişimlerde bulunmalıdır (OECD 2012)

Tıp fakültesi öğrencileri tarafından *girişimci yenilikçi* yaklaşımın tıp fakültelerinde yerleşmesi ile daha fazla bilimsel araştırma yapılabileceği, bilimsel araştırmaları taktir ve teşvik edilen tıp doktorları sağlık hizmeti üretmenin yanında daha fazla bilimsel üretim odaklı çalışma imkanı bulabileceği; üniversite eğitiminde, öğrenciye mesleki bilgi kazandırma, bilgileri uygulayabilme, profesyonel mesleki davranışlara sahip olmayla beraber girişimci yetkinliği becerisine sahip programlar düzenlenebileceği, tıp fakültesinde öğrencilerine iş imkanı fırsatlarının yaratılabileceği ifade edilmiştir.

Ek olarak *girişimci faaliyetler* ile tıp fakültelerinin finansal kaynaklarını arttırarak, öğrencilere daha fazla burs ve çalışmalar için araştırma fonu sağlanması ve bu da öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin daha fazla araştırma yapmalarına olanak sağlanabileceği, bu sayede toplumdaki sorunları çözmeye ve topluma katkı getirme konusunda oldukça yararlı olacağına ilişkin görüşler sunulmuştur

Katılımcıların çok defa dile getirdiği diğer bir konu, GYÜ modelindeki bir tıp fakültesinin ulusal ve uluslararası akademik çevre ile bağlantılı halde olması, bilimsel araştırmaların daha fazla kabul görmesi, daha fazla öğrenci hareketliliğine önem verilmesi, derslerde nitelikli akademisyenlerden ders dinleme gibi fırsatlar öğrencilerin daha fazla kendilerini geliştirmelerine olanak sağladığı yönündeki görüşler sunulmuştur.

GYÜ modeli tıp fakültelerindeki öğretim görevlileri ve öğrencilere iletişim-işbirliği içerisinde çalışma olanağı sağlaması ile bilimsel çalışmalar için çok değerli girdiler olan iş gücü ve beyin gücü kaynaklarının verimli kullanılmasına imkan sağlar.

Ayrıca öğrencileri belirli kalıplar altında düşünmekten çok kendi bilimsel fikirlerini hayata geçirmeye teşvik ederek, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin girişimcilik kültürünün gelişmesine olanak sağlanabilir.

Geliştirilen yeni fikirlerin ışığında artan bilimsel faaliyetler ile tıp dünyasına yeni tedavi yöntemleri, yeni ilaçlar, tıbbi cihazlar gibi yenilikler ile toplumun yararına önemli gelişmeler sağlanabilir.

Öğrenciler ve öğretim üyelerinin yapmış oldukları çalışmalardan elde ettikleri maddi ve manevi kazançlar birçok yeni çalışmanın önünü açabilir.

Üniversite bünyesinde iç ve dış paydaşlar ile geliştirilecek olan iş birliği ve iletişim ağı, farklı disiplinlerin uzmanlarının bir araya gelerek çalışmalara olanak sağlar; bu sayede oluşturulan bilimsel ortam öğrenci ve öğretim üyelerinin bilgi ve deneyimlerini ayrıca bunun sonucu olarak kariyerlerini geliştirmelerini sağlar.

Bu çalışmanın yapıldığı Altınbaş Üniversitesi gibi vakıf üniversitelerinin ekonomik olarak özerk olması, devlet üniversitelerine nazaran daha esnek bir yapı kazandırmaktadır. Bu esnek yapının da girişimci – yenilikçi atılımların gerçekleştirilmesinde önemli ölçüde avantaj sağladığı düşünülmektedir.

Ek olarak eğitim dilinin İngilizce olması, hatırı sayılır oranda uluslararası öğrenci hareketliliğine ev sahipliği yapmasına katkıda bulunmaktadır. Bu durum çeşitli ve güçlü uluslararası akademik, ekonomik ve sosyal alanlarda dış paydaşlıklar geliştirilmesine fırsat olarak görülebilir.

Bu düşünceleri doğrular şekilde 2022 yılında Altınbaş Üniversitesi'ne Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından *teknopark* kurulum izni verilmiştir. İlk öğrencilerini, 2011-2012 akademik yılında alan bu genç üniversitesinin GYÜ olma yönündeki çabalarının önemli bir adımıdır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Üniversiteler toplumun gelişimi için kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak girişimci yenilikçi üniversite modeli algısı, olumlu ve olumsuz yanları, diğer üniversitelerden farklı yönlerini, öğrencilerine nasıl katkı sunabileceğini; girişimci-yenilikçi üniversitelerin yaygınlaştırılması için ihtiyaç duyulan değişiklik ve düzenlemelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma nitel araştırma yöntemi ve temel betimleyici desende tasarlandı. Çalışma grubunu oluşturan Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soruları cevaplaması sureti ile görüşleri alındı.

Tıp fakültesi öğrencileri tarafından Girişimci-Yenilikçi Üniversite modelinin, AR-GE yetkinliği olan, bilimsel araştırmalar için kaynak sağlama kapasitesine sahip, öğrencilerin bilgi becerilerini artıran, rekabetçi zihniyeti geliştiren, topluma faydalı olmayı hedefleyen kurumlar olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

İçinde girişimci-yenilikçi üniversite misyonunu barındıran üçüncü nesil üniversite yaklaşımı, ülkemizde daha çok mühendislik ve işletme bölümlerinde uygulanmış ve araştırma konusu olmuştur. Doğrudan toplum sağlığını, bireyin mutluluğunu ve refahını ilgilendiren tıp eğitimi maalesef ülkemizde halen kitlesel eğitimin ön planda olduğu ikinci nesil üniversite düzeyinde kalmıştır.

Kitlesel eğitimden GYÜ modeline dönüşme çabası olan, öğrenci algısının bu yönde geliştiğini gösteren veriler olmakla birlikte henüz bu dönüşümün tam olarak tamamlanmadığı Altınbaş Üniversitesi Tıp Fakültesinde bir yıl önce üniversitenin aldığı teknopark kurulum izninin başlatılan GYÜ sürecine ivme kazandıracakı düşünülmektedir.

Girişimci- yenilikçi bir yükseköğretim kurumu geliştirmenin ilk koşulunun bu vizyona sahip üst yönetim ile kurum organizasyonunun çatısından tabanına girişimci – yenilikçi misyonu yaymak ve benimsetmekten geçtiği düşünülmektedir. Girişimci misyonun şemsiyesi altında oluşan ekosistemde eldeki kaynaklar değerlendirilip geliştirilerek uluslararası arenada üst sıralarda yerini alan prestijli üniversitelere sahip olmak gerçekleştirilmesi mümkün hedeflerdir.

6.1 ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular ışığında, toplumsal gelişme için yeni fikir ve bilgiyi üreten eğitimli insan gücüne ihtiyaç olduğu kadar oluşan fikir ve bilginin hayata geçirilmesi için yeni nesile girişimcilik niteliklerinin kazandırılması gerekli olduğu ifade edilebilir.

Bu doğrultuda, Dünya Sağlık Örgütü'nün belirttiği hizmet sunucu, karar verici, iletişimci, toplum lideri, yönetici niteliklerine sahip hekimlerin yetişebilmesi için GYÜ yaklaşımlarını benimseyen, geliştiren tıp fakültelerinin sayısının artması gerektiği düşünülmekte ve bu yönde öneriler ortaya konmaktadır.

Girişimci yaklaşımların, tıp fakültelerinin AR-GE çalışmaları ile bilgi üreten, içinde bulunduğu çevrenin sorunlarına çözüm bulan, toplum ile daha sıkı bağlar kuran kurumlara dönüşmesinde etkili olacağı sonucuna varılmaktadır.

6.2 ARAŞTIRMACILARA ÖNERİLER

Önemli bir beyin gücü olan tıp fakültesi öğrencilerinin mezuniyet sonrası hedeflerinin saptanması; öğrenim hayatları süresince katıldıkları girişimcilik yeteneklerini geliştirme faaliyetleri; öğrencilerin iş gücü ve beyin gücünden tıp fakültelerinin fayda elde etme ve geliştirme yollarının belirlenmesi, fakülte organizasyonunda girişimci vizyon ve misyonun geliştirilip hayata geçirilmesi konularında daha geniş kapsamlı çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Tıp fakültelerinde GYÜ kavramını öğretim üyelerinin, fakülte üst yöneticilerinin değerlendirmeleri ile tartışılması, girişimci yaklaşımların önündeki engellerin saptanmasında ve ortadan kaldırılmasında yol gösterici olacaktır.

KAYNAKLAR

- Alaca, D., 2019, *Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte ve Tıpta Uzmanlık Tercih Nedenlerini Etkileyen Faktörler: SDÜ Tıp Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Yönetimi Anabilim Dalı.
- Amin, Z., Eng, K. H., 2012, *Tıp Eğitiminin Temelleri*, (Çev. Yıldırım, M., Topal, K.), Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Arap, S. K., 2010, Türkiye Yeni Üniversitelerine Kavuşurken, Türkiye’de Yeni Üniversiteler ve Kuruluş Gerekçeleri, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1), 1-29.
- Bahti, T., 1987, Histories of the University: Kant and Humbold, *MLN*, 102(3), 437-460.
- Bandevica, L. & Ligotne, A., 2014, Higher Education Study Programme Quality Assessment, *Regional Formation and Development Studies*, 7(2), 6-18.
- Bardak, A., Burmaoğlu, S., Esen, M., 2016, *Araştırma Üniversitesi Olmak*, Bilim, Teknoloji ve İnovasyon Çağında Araştırma Üniversitesi Olmak, H. Yalçın, M. Esen, S. Burmaoğlu (Ed), Pegem Akademi, Ankara, 51-100.
- Başer, A., Şahin, H., 2017, Atatürk’ten Günümüze Tıp Eğitimi, *Tıp Eğitimi Dünyası*, 48(1), 70-82.
- Bozkurt, Ö., Ergun, T., 1998, *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, TODAİE Yayını, Ankara.
- Canda, M. Ş., 2005, Türkiye’de Nöropatoloji Gelişimi “Dünden Bugüne”, *Türkiye Ekopatoloji*, 11(3), 93-158.
- Charle, C., Verger, J., 2005, *Üniversitelerin Tarihi*, Dost Kitabevi, Ankara.
- Chiragov, E., 2015, *Üniversitelerin Kamusalılığı: Kamusal Üniversitenin Çöküşü*, (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Yönetim Bilimleri Programı Anabilim Dalı, Ankara.
- Chrisman, J. J., Hynes, T., Fraser, S., 1995, Faculty Entrepreneurship and Economic Development: The Case of The University of Calgary, *Journal of Business Venturing*, 10(4), 267-281.
- Clark, B. R., 1998, *Creating Entrepreneurial University: Organizational Pathways Of Transformation*, Emerald Group Publishing Limited, UK.
- Coşkun, H. E., 2018, Sanayi Neden Üniversite ile İş Birliği Yapar?, *TSE Standart Ekonomik ve Teknik Dergi*, 57 (666), 26-31.

- Creswell, J. W., 2007, *Qualitative Inquiry And Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2nd ed), Thousand oaks, Sage, CA.
- Çetin, M., 2007, Bölgesel Kalkınma ve Girişimci Üniversiteler, *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 217-238.
- Çetinsaya, G., 2014, *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğrenimi İçin Bir Yol Haritası*(1.Baskı), <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/buyume-kalite-uluslararasilasma-turkiye-yuksekogretim-icin-bir-yol-haritasi.pdf>[Ziyaret Tarihi:13.11.2023].
- Damar, M., Özdağoğlu, G. ve Özveri, O., 2020, Üniversitelerde Dönüşüm Süreci ve Araştırma Üniversitesi Yaklaşımı, *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 135-159.
- Demirhan, A., 1982, *Kısa Tıp Tarihi*, Bursa Üniversite Basımevi, Bursa.
- Elçin, M., 2010, Tıp Eğitiminin Tarihçesi, *Hacettepe Tıp Dergisi*, 41, 195-202.
- Erdoğan, İ., 2017, *Eğitim bilimi kuram ve uygulama*, (2. baskı), Sümer Kitabevi, İstanbul.
- Ergen, Z., 2006, Yükseköğretim Karma Malının Finansmanı ve Niteliği Üzerine, *Sosyo – Ekonomi Dergisi*, (3), 11-24.
- Ergin Kocatürk, H., 2021, *Türkiye’de Yükseköğretim Yönetimi: Tarihsel Dönüşüm, Sistem Koordinasyonu ve Kurumsal Yönetişim* (Doktora Tezi), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, Eskişehir.
- Erkut, E., 2014, Türkiye’de Girişimcilik ve Üniversiteler, <http://erhanerkut.com/wp-content/uploads/2016/03/TRdeGirisimcilikRev.pdf> [Ziyaret Tarihi 15.10.23].
- Etzkowitz, H., 2003, Research Groups as ‘Quasi-Firm’s: The Intervention of the Entrepreneurial University, *Research Policy*, 32(1), 109-121.
- Etzkowitz, H., 2004, The evolution of The Entrepreneurial University, *International Journal of technology and Globalization*, 1(1), 64-77.
- Etzkowitz, H., Zhou C., 2008, Introduction to Special Issue Building The Entrepreneurial University: A Global Perspective, *Science and Public Policy*, 35(9), 627-635.
- Gibb, A., Hannon, P., 2006, Towards The Entrepreneurship University, *International Journal of Entrepreneurship Education*, 4(1), 73-110.
- Gibb, A., Haskins, G., Robertson, I., 2013, *Leading the Entrepreneurial University: Meeting the Entrepreneurial Development Needs of Higher Education Institutions*. In: Altmann, A., Ebersberger, B. (eds) *Universities in Change. Innovation, Technology, and*

Knowledge Management, Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-4590-6_2.

- Goddard, J., Vallance, P., 2013, The University and the City – Regions and Cities, Regional Studies Association.
- Guerrero, M., Urbano, D., 2010, The Development of an Entrepreneurial University, *The Journal of Technology Transfer*, 37(1),43-74.
- Irby, D. M., Cooke, M., 2010, Calls for Reform of Medical Education by the Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching: 1910 and 2010, *Acad Med*, 85, 220–227.
- Jameson, J., & O'Donnell, P., 2015, The Entrepreneurial University: A Unifying Theme For TU4Dublin?, *Higher Education in Transformation Conference – Dublin 2015*, Dublin: Dublin Institute of Technology, 69-81.
- Kahya E. İbn-i Sina. El Kanun Fi't Tıbb (Çeviren: Esin Kahya), 1. Kitap Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi. Ankara 1995. s. XVII.
- Karle, H., 2006, Global Standards and Accreditation in Medical Education: A View From The WFME, *Academic Medicine*, 81(12supp.), 43–48.
- Koçer, H. A., 1980, *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Koyuncuoğlu, D., 2021, Girişimci Yenilikçi Üniversite Modelleri, *International Social Mentality and Resercher Thinkers Journal*, 7(42), 411-425.
- Koyuncuoğlu, Ö., Tekin, M., 2019, Türkiye'de Girişimci ve Yenilikçi Üniversitelerin Gömülü Teoriye Göre Değerlendirilmesi ve Bir Model Önerisi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 41,16-31.
- Odabaşı, Y., 2006, Değişimin ve Dönüşümün Aracı Olarak Girişimci Üniversite, *Girişimcilik ve Kalkınma*, 1(1), 87-104.
- Organizasyon for Economic Co-operation and Development OECD, 2012, A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities, https://utadeo.edu.co/files/collections/documents/field_attached_file/ec-oecd_entrepreneurial_universities_framework.pdf [Ziyaret Tarihi: 13.11.2023].
- Öğertürk, M., Kavaklı, A., Kuş, İ., Songur, A., Zararsız, İ., Sarsılmaz, M., 2003, Tıp Öğrencileri Nasıl Bir Anatomi Eğitimi İstiyor?, *Tıp Eğitimi Dünyası Dergisi*, 10(10).
- Ökmen, M., Bal, C., 2013, Üniversite Yönetimlerinin Girişimci Üniversite Kavramına İlişkin Görüşleri, *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2), 70-81.
- Özdemir, S., Boyacı, A., Kılınç, A. Ç. ve Koşar, S., 2019, Türk Yükseköğretim Sistemi Bağlamında Girişimci Üniversite Modelinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39 (2), 989-1027.

- Pawlowski, K., 2009, The 'Fourth Generation University' As A Creator of The Local and Regional Development, *Higher Education in Europe*, 34(1).
- Perkin, H., 1991, *History of Universities*, P. G. Altbach (Ed.), International Higher Education: An Encyclopedia, Garland Publishing, New York, 169–204.
- Perkin, H., 2007, *History of Universities*, P. Altbach & J. Forest (Ed.), International Handbook of Higher Education, Springer, Netherlands, 159-205.
- Powers, J. B., 2004, R & D Funding Sources and University Technology Transfer, What Is Stimulating Universities To Be More Entrepreneurial?, *Research in Higher Education*, 34(1).
- Rukancı, F., Anameriç, H., 2004, Orta Çağ'da İlk Üniversiteler: Studium Generale. *Felsefe Dünyası*, 39, 170-186.
- Saint, W., 2009, Guiding Universities: University Governance and Management Around the Globe, Washington DC: Human Development Network World Bank. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/480441468339664508/pdf5265570WP0Unive10Box345574B01PUBLIC1.pdf/> [Ziyaret Tarihi: 12.11.2023].
- Saklı, A. R., Akdoğan Akbulut, H. T., 2017, *Dünyada ve Türkiye'de Üniversitelerin Tarihi Gelişimi*, A.R. Saklı (Ed.), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Öğrenci ve Akademisyenleri ile Rize Halkının Karşılıklı Algı ve Beklentileri, Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Yayınları, 7-49.
- Sakınç, S., Aybarç-Bursalıoğlu, S., 2012, Yükseköğretimde Küresel Bir Değişim: Girişimci Üniversite Modeli, *Yükseköğretim ve Bilim*, 2(2), 92-99.
- Sertlek, T., 1997, Bilim, Üniversite ve Toplumsal Düzen, *Bilim, Bilim Politikası ve Üniversiteler*, Bağlam Yayınları, İstanbul.
- Soyer, B. B., Özdemir, S., 2015, *Yüksek Öğretimin Yönetimi Ve Organizasyonu*, A. Aypay (Ed.), Türkiye'de Yükseköğretim: Alanı, Kapsamı ve Politikaları, Pegem Akademi, Ankara, 27-43.
- Stella, F., 2016, *Üniversitelerde Retorik* (L. Basmacı, Çev.), Alfa Yayınları, İstanbul.
- Stukalina, Y., 2010, Using Quality Management Procedures in Education: Managing the Learner-Centered Educational Environment, *Technological and Economic Development of Economy*, 16(1), 75-93.
- Subotzky, G., 1999, Alternatives to the Entrepreneurial University: New Modes of Knowledge Production in Community Service Programs, *Higher Education*, 38(4), 401-440.
- Şahin, H., Özkan, S., Gürpınar E., 2011, Abraham Flexner'i Doğru Anlamak, *Tıp Eğitimi Dünyası*, 30, 60-71.

- Şimşek, H., Adıgüzel, T., 2012, Yükseköğretimde Yeni Bir Üniversite Paradigmasına Doğru, *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 250-261.
- Taşkıran, H. C., Gürsel, Y., Özan, S., Musal, B., 2005, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Stratejilerinin Eğitim Yönlendiricileri Tarafından Değerlendirilmesi: SPICES Modeli, *Tıp Eğitimi Dünyası*, 18(18).
- Tatık, R. Ş., 2017, *Araştırma Üniversitelerinin Yapılandırılmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri: Eğitim Fakülteleri Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Tekeli, İ., 2003, Dünya’da ve Türkiye’de Üniversite Üzerinde Konuşmanın Değişik Yolları, *Toplum ve Bilim Dergisi*, 97, 144-163.
- Teknopark Sayımız 96’ya ulaştı, (24.10.2022), Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, <https://teknopark.sanayi.gov.tr/Agtm/AnnouncementDetail?50FTreJmpEpgPX74oV9zMc5VhbebRntEeB1ZjazLczY%253d=jf%252bgMmUVO4u2OPgIROA1aw%253d%253d>, [Ziyaret Tarihi: 28.09.2023].
- Terzioğlu, A., 2002, Cumhuriyet Dönemi Türk Tıbbına ve Tıp Eğitimine Kısa Bir Bakış, Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, (2).
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr>, [Ziyaret Tarihi: 16.8.2023].
- Türkiye Cumhuriyeti 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu; 3. Madde, d bendi, 1981.
- Uğur, A. A., 2010, Daha İyi Bir Tıp Eğitimi Nasıl Olmalı?, *Medical & Scientific News*, V. 56, 12-14.
- Ulusal Çekirdek Eğitim Programı, https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitim-programlari/mezuniyet-öncesi-tip-egitimi-cekirdek-egitimi-programi.pdf, [Ziyaret Tarihi: 15.8.2023].
- Underdal, A., 2010, Implications of the Change from Elite to mas sor Multi-Purpose Institutions, In Jens Erik Fenstad and Erik De Corte (Eds.), *From Information to Knowledge to Wisdom*, Maine: Portland Press, Portland, 45-51.
- Uzel, İ., 1992, *Şerefeddin Sabuncuoğlu, Cerrahiyetü'l- Haniye I*. Türk Tarih Kurumu Yayını, III. Dizi, Sayı 15, TTK Basımevi, Ankara.
- Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği 5. Madde (2005), *Resmi Gazete*, 26040, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=9768&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>, [Ziyaret tarihi: 16.8.2023].

- World Federation of Medical Education, The Edinburgh Declaration Medical Education, <http://wfme.org/projects/wfme-publications/99-the-edinburgh-declaration/file>: 1988. [Ziyaret Tarihi: 15.8.2023].
- WHO, 2002, “Traditional Medicine: Growing Needs and Potential”, *World Health Organization. Dept. Of Essential Drugs and Medicines Policy*.
- Wissemma, J. G., 2014, *Üçüncü Kuşak Üniversitelere Doğru* (2. Baskı), Özyeğin Üniversitesi Yayıncılık, İstanbul.
- Wolfsdorf, D., 2015, *Sophistic Method and Practice*, W. M. Bloomer (Ed.) A Companion to Ancient Education, Wiley-Blackwell, Sussex, 36-76.
- Yakıt, İ., 2010, *Tıp Felsefesi ve Etiği Üzerine*, Ötüken Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., 2021, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım, N., Aşkun, O. B., 2012, Entrepreneurship Intentions of Public University in Turkey: Going Beyond Education and Research?, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 58, 953-963.
- Yielder, J., A. Codling., 2004, Management and Leadership in the Contemporary University, *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26(3), 315-328.
- Yücebaş, M., 2007, İdeolojik Bir Süreç Olarak Operasyonel Üniversiteden Girişimci Üniversiteye: Yeni Üniversitenin Reklam İmgeleri, *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 39-74.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, <https://istatistik.yok.gov.tr> [Ziyaret Tarihi: 10.9.2023].
- Yüksel, P., 2018, Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Modeli, *TSE Standart ve Ekonomik Teknik Dergi*, 32-35.
- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, *İçtihatlı Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Mevzuatı*, Yalın Yayıncılık, İstanbul